

Karel May

TRAMPĚM V SONOŘE

SUPOVÉ

MEXIKA I

KAREL MAY

TRAMPĚM V SONOŘE

SUPOVÉ MEXIKA I

Karel May

**TRAMPĚM
V SONOŘE**

SUPOVÉ MEXIKA I

Illustrations © 2014 by Olga Dvořáková
Cover & layout © 2014 by Jiří Pánek
Czech edition © 2014 by NAŠE VOJSKO, s.r.o.
All rights reserved

ISBN 978-80-206-1513-8

SUPOVÉ MEXIKA I

© 2013

Kapitola první

V GUAYMAS

Kdyby se mne někdo zeptal, které město na zeměkouli je nejnudnější a nejsmutnější, odpověděl bych bez dlouhého uvažování: Guaymas v Sonoře, nejkrajnějším státě na severozápadu mexické republiky. Můj náhled je ovšem jen osobní, jiný by snad soudil jinak; v tom městě jsem však prožil – budiž mi prominut ten výraz – dva nejbídnější týdny svého života: Prolenošil a prokarbanil jsem je.

Hory vypínající se ve východní části Sonory obsahují četná ložiska ušlechtilých kovů, zlata i stříbra, vedle mědi a olova; téměř všechny řeky a potoky jsou zlatonosné, avšak v oněch dobách poskytovaly málo výtěžku, protože horská oblast země byla znepokojována kočovnými indiány, a člověk se mohl odvážit do těch odlehlých končin jen ve větší společnosti.

Avšak kde vzít takovou společnost? Mexikán je vším, jen ne pracovníkem, mexické indiány nenapadne ani ve snu, aby vyhrabávali poklady ze země za denní mzdu – vždyť ostatně sami mohli považovat všechnu půdu Ameriky za své právoplatné vlastnictví. Získat lze jen čínské dělníky, kuli, avšak ty nechce nikdo, kdo zná přísloví: Podej čertu prst, a lapne tě za celou ruku. A jestliže kdo namítne, že lze najmout gambusíny, prospektory, to že jsou vlastně ti praví zlatokopové, tomu odpovím,

že tehdy nebyli v celé republice. Kde kdo byl, běžel do Arizony, kde prý se válí zlato v hromadách. Proto byla celá oblast Sonory vylištěná a zpustlá – právě jako dnes, kdy nejen hornictví, ale i pěstování dobytka v celé zemi silně poklesly.

Chystal jsem se, že půjdu také do Arizony, ne snad proto, že bych byl zachvácen zlatou horečkou, nýbrž z touhy po poznání zvláštního života, jaký je v osadách zlatokopů, života v diggins. Poněvadž však právě tehdy vypuklo povstání mexického generála Jargasa, učinil mi vydavatel známého časopisu v San Francisku nabídku, abych se vypravil na bojiště jako zpravodaj. Chopil jsem se té příležitosti, neboť jsem chtěl poznat krajiny, do nichž bych se jinak sotva vypravil, a vskutku jsem také podnikl dobrodružnou pouť do oblasti zmínané povstáním.

Jargasovi nepřálo štěstí. Byl brzy zajat a zastřelen – a já, po vypravení své poslední zprávy novinám, jsem se vracel přes Sierra Verde do Guaymas, kde jsem doufal nalézt loď, která by plula na sever do kalifornského zálivu. Chtěl jsem se plavit k ústí řeky Gila, kde jsem se měl podle úmluvy shledat se svým přítelem, náčelníkem Apačů Vinnetouem.

Bohužel, nedařilo se mi valně při pochodu přes Sierra Verde. Nemohl jsem se tak rychle dostat k přímoří, jak bylo nutné. Stihla mne vážná nehoda, právě když jsem dorazil do nejpustších a nejosamělejších míst pohorí: Můj kůň klopýtl a zlomil si přední nohu; musil jsem ho zastřelit a vykonat další pochod pěšky. Po dlouhé dny jsem neviděl lidskou tvář a nesetkal jsem se vůbec s nikým, kdo by mi prodal koně nebo mezka. Střežil jsem se všemožně setkat se s indiánskými bravos, divokými kmeny, živícími se loupežemi všeho, co lze ukradnout, hlavně koní. V jejich společnosti jsem mohl spíš o svého přijít než cizího získat. Má pouť byla skutečně zdoluhavá a namáhavá, proto jsem si náležitě oddechl, když jsem konečně sestupoval do trachytové kotliny, v níž leží Guaymas, toto smutné a nudné pobřežní hnízdo.

Ačkoliv jsem byl u konečného bodu své cesty, nebyl jsem nikterak nadšený pohledem, který mně město poskytovalo. Čítalo tehdy asi dva tisíce obyvatel a mělo domy stavěné z vepřovic bez oken. Všude kolem

obklopeno vysokými, holými skalními stěnami odpočívalo město v dusném slunečním žáru jako vyschlá mrtvola. Nikde nebylo človíčka, ani když jsem se již octl mezi domy, takže se zdálo, jako by město vymřelo.

Dojem, kterým jsem já mohl působit na město, nebyl ovšem o nic lepší než dojem, který udělalo město na mne, neboť můj zevnějšek mi tehdy nedodával vzezření gentlemana, či jak se tam říká, dobrého caballera. Můj oděv, za který jsem před odjezdem ze San Franciska zaplatil osmdesát dolarů, ošuntěl na cestách tak, že některá význačná místa mé vzácné osoby se stala patrnější než látka, jejíž neprůhlednosti jsem se svěřil, a také obuv již jevila známky naprostého vyčerpání svých sil. Právě botě chyběl podpatek, na levé zbyla jen polovina, a když jsem se podíval k prstům, musel jsem bezděky myslet na rozervené kachní zobáky.

Můj klobouk? V šťastnějších dobách sombrero, neboli „poskytovatel stínu“, zřekl se zrádně tohoto čestného názvu, neboť původně široká střecha – nevím již dnes, proč a jak – se neobyčejně zúžila, a to, co mně věrně zůstalo trčet na hlavě, mělo vlastně podobu turecké čepice a bylo to možno pohodlně použít – upřímně řečeno – jako cedník na inkoust.

Jedině kožený opasek, můj dlouholetý průvodce, dokázal opět svou pevnou, nepoddajnou a neochvějnou povahu. O čistotě mé pleti, účesu a jiných podrobnostech zevnějšku nebudu mluvit – porušil bych úctu, kterou člověk za všech okolností musí vzdát své vlastní osobě.

Kráčel jsem zvolna náměstím a rozhlížel se hned napravo, hned nalevo, objevím-li někde lidskou bytost. Uviděl jsem budovu, z jejíž nízké střechy vyčnívaly dvě tyče, nesoucí dřevěnou návěštní desku. Na desce byl zvětralý, deštěm smytý a sluncem oprýskaný nápis vábivého obsahu: „Meson de...“, ostatní již nebylo čitelné.

Stál jsem tu jako přikovaný a usiloval jsem o rozluštění záhadného nápisu, bohužel marně. Konečně jsem zaslechl zvuk lidských kroků, a když jsem se obrátil, spatřil jsem muže, který směřoval ulicí ven z města. Pozdravil jsem zdvořile a tázal se ho, který dům ve městě by mi mohl nejlépe doporučit.

Muž ukázal na budovu, před kterou jsem stál.

„Vejděte, señore, dovnitř. Tento hotel je nejlepší, který zde máme. V nápisu sice chybí slovo „Madrid“, vám však nebude chybět nic, svěříte-li se do péče majitele, dona Geronima. Můžete se odvolat na mé doporučení: Jsem eskribano, městský písař v Guaymas, a znám zde všechny lidi. Předpokládám ovšem, že můžete svůj účet zaplatit.“

Když mi oznamoval svou úřední důstojnost, vypjal hrdě prsa a změřil si mne pohledem, který zřejmě svědčil o tom, co si asi o mně myslel, totiž, že by bylo lépe, kdybych byl ubytován spíše v městské věznici než v hotelu. Pak krácel důstojně dál, já pak celý nadšený jeho vlídností a s důvěrou v jeho doporučení jsem se odvážil otevřít dveře a vejít do domu. Byl bych tam ostatně vešel tak či onak; neměl jsem už chuť pražit se dál na slunečním úpalu.

Nejlepší městský hotel! „Meson de Madrid“! Dobré pokoje, čisté postele, chutná jídla! Sliny se mi sbíhaly v ústech ze všech stran. Vešel jsem a byl jsem hned... ve všech místnostech. To znamená, že dům obsahoval jedinou místnost. Zepředu člověk vešel a protějšními dveřmi mohl vypadnout na dvůr. Jiné otvory ve zdech nebyly; kromě jednoho okénka jen tyto dvojce dveře.

Vedle zadních dveří stál očázený kamenný krb, takže kouř, byl-li chytrý, mohl se vyplazit hned ze světnice otevřenými dveřmi. Podlahou byla upěchovaná hlína, v níž byly zaraženy kolíky. Na kolících byly hřebíkem připevněny dřevěné desky, jimž se říkalo buď stůl, nebo lavice. Židle zde nebyly. Na zdech visely rohože představující hostinská lůžka, které mohl host také použít jinak, jak ho právě napadlo. U druhé zdi, po mé pravici, byl bufet, podle mého nezkušeného rozumu a soudu stlučený z několika starých beden. Vedle něho zase několik visutých rohoží, tvořících buen retiro ctihodné rodiny dona hoteliéra. V jedné rohoži spali tři kluci, jejichž nohy a ruce byly tak spletené, že bylo třeba podrobnějšího zkoumání, abych se bezpečně mohl vyslovit, komu z nich která dvojice končetin patří.

V druhé rohoži odpočívala dospělá dcera pána domu, señorita Felisa, které bylo, jak jsem se později dozvěděl, šestnáct let; chrápala jako unisono fortissimo šestnácti větrných cyklonů. V třetí rohoži spala doña

Elvíra, vládkyně domácího krbu, dáma neobyčejné délky, neboť měřila plných šest stop a pět coulů. Její manžel mi později sdělil pod rouškou tajemství, že je naprosto a neobyčejně rezolutní dámou, poněvadž však, kdykoli jsem ji viděl, buď spala, nebo dřímala, nepoštětilo se mi být svědkem sopečného výbuchu její energické povahy.

Ve čtvrté rohoži jsem objevil okrouhlý předmět zabalený ve hrubém režném plátně, který jsem považoval za velký záchranný pás pro tonoucí. Při podrobnějším zkoumání jsem však dospěl k názoru, že z této nehybné hmoty lze v nutném případě vydobýt cosi ušlechtilejšího, proto jsem uznal za vhodné touto hmotou lehce zatřást. Kotouč projevil pohyb a rozvinul se. Vbrzku se objevily ruce a nohy, pak se z celku vymotala také hlava; záchranný pás se rozevřel úplně, seskočil z rohože a proměnil se v malé, hubené, do plátna oděné chlapisko, které se na mne s úžasem zadívalo a pak mě napůl vzdorovitě, napůl vyčítavě oslovilo:

„Copak chcete, seňore? Proč rušíte mou siestu? Proč vůbec bdíte? V tomto smrtelném vedru přece každý rozumný tvor spí!“

„Hledám hoteliéra,“ řekl jsem.

„To jsem já! Jmenuji se don Geronimo.“

„Právě jsem dorazil do Guaymas. Hledám loď. Mohu u vás bydlet?“

„Uvidíme – pak; nyní jděte spát – tam jsou rohože.“

A pohodil rukou k protější stěně.

„Jsem sice unavený,“ odpověděl jsem, „ale především mám hlad.“

„Dobrá; o tom však později. Především jděte spát,“ vybízela mne důtklivě.

„Mám žízeň!“

„Výborně! Později vás napojíme. O vše bude postaráno; nyní však spěte a vyspěte se.“

Mluvil zpočátku tiše, poslední větu však pronesl hlasitěji. Ostatní rohože se začaly následkem toho kymáct, a proto don Geronimo výstražně šeptal:

„Nemluvte, jinak se vzbudí doña Elvíra. Jděte spát!“

Sám se vyšvihl do rohože a znovu se svinul v záchranný pás. Co dělat?

Nechal jsem kotouč i jeho vzácnou rodinu na pokoji a odplížil jsem se tiše, abych nikoho nevybudil, zadními dveřmi na dosti prostorný dvůr. V koutě dvora jsem uviděl jakousi besídku, totiž čtyři tyčky zaražené do země a nahoře spojené lýčím; nad lýčím byla kukuřičná sláma, uvnitř bylo složené různé hospodářské nářadí. Byla tam také kupa slámy, na níž ležel pes, přivázaný na řetězu. Sláma byla zajisté pohodlnějším lůžkem než rohož v dusném vzduchu krčmy; blížil jsem se proto k besídce, poněkud starostlivý, že pes způsobí povyk a vzbudí doňu Elvíru; avšak obava byla naprosto zbytečná, neboť pes také spal.

Rozevřel sice na okamžik oči, ale zavřel je zase a nenamítal nic, když jsem si upravil ze slámy lůžko a natáhl se na ně, obě ručnice vedle sebe. Usnul jsem brzy, skutečně unaven, a spal jsem tak pevně, že jsem prociťl, teprve když se cizí ruka dotkla mého ramene. Bylo již pozdě odpoledne; malý hoteliér stál vedle mne a hovořil:

„Vstaňte, seňore, je čas rozhodnout se.“

„Rozhodnout se? O čem?“ tázal jsem se a vstal.

„Smíte-li u mne zůstat nebo ne.“

„Jaké je k tomu potřeba rozhodnutí?“

Vyslovil jsem ten dotaz, ačkoli jsem se mohl dovtípit, nač hoteliér narážel, a prohlížel jsem si človíčka pozorněji, než jsem mohl učinit odpoledne. Byl to malý chlapík – velmi malý a velmi hubený. Jeho vlasy byly kratičce přistřižené, skoro oholené a ostré rysy jeho tváře měly sice výraz bystrý, jinak však velmi dobromyslný.

„Doña Elvíra chce, abych přijímal pod střechem svého domu jen caballeros,“ odpověděl, „a zajisté připustíte, že nečiníte dojem takového – eh...“

„Myslíte?“ zasmál jsem se. „Domníváte se, že caballero je jen ten, kdo má nový oděv?“

„Nemyslím; neboť se může stát i nejslušnějšímu člověku, že nemůže dbát o svůj zevnějšek, avšak doña Elvíra má velice vyvinutý smysl pro krásu a něco ji od vás odpuzuje.“

„Ona mě viděla? Vždyť spala, když jsem přišel.“

„Spala, ovšem, zajisté; ona spí vůbec velmi ráda, nemá-li nic moudřejšího na práci, ale pak vyšla na dvůr, aby si vás prohlédla, a když uvi-

děla váš oděv, vaši obuv a váš klobouk, domnívala se... nuže, seňore, snad není nutné, abych se vyjádřil zřetelněji?“

„To skutečně není třeba, rozumím vám, done Geronimo, a protože se seňore nelíbím, ohlédnou se po jiném domě.“

Chystal jsem se k odchodu, avšak hoteliér mě zadržel.

„Stůjte! Počkejte chvíli!“ pravil. „Je smutné, není-li host v domě, a vy mi nepřipadáte jako nějaký bravo, jehož je třeba se bát. Ztratím za vás u doni Elvíry slovíčko, je však třeba dokázat, že jste mi prospěšný. Hrajete domino?“

„Ano,“ odpověděl jsem udivený otázkou.

„Dobrá. Pojd'te dovnitř. Zkusíme to.“

Kráčel napřed a tak jsme se dostali do hotelu. Doña Elvíra se dosud válela v rohoži, seňorita Felisa seděla v bufetu a pila ze sklenice rum. Kluci zde již nebyli; skotačili na ulici a zápasili s jinými kluky: Házeli po sobě shnilými citrony.

Don Geronimo přinesl domino a vybídl mne, abych se posadil. Když dominové kostky zachřestily na stole, pohnula se doña Elvíra, a když mne její manžel vybídl, abych si vybral šest kostek a že začíná klást nejvyšší dvojka, pozvedla hlavu. Seňorita Felisa sebrala potichu svou sklenici, přišourala se k nám a pozorovala hru.

A již jsem věděl, k jakým lidem jsem přišel. Spali, jestliže nehráli domino, a hráli domino, jestliže nespali – a při tom byl don Geronimo prabídňý hráč. Vyhrál jsem partii první, druhou i třetí. Při mé první výhře se radoval, při druhé se divil a při třetí nadšeně zvolal:

„Oh, seňore, vy jste mistrem ve hře! Musíte u nás pobýt, abyste mne vycvičil. Tři partie za sebou nevyhrál proti mně ještě nikdo!“

Pravda bylo, že jsem se příliš nenamáhal; mužík hrál chybně a nebylo třeba mnoho umění, abych vyhrál. Vstal a chvátal ke své ženě, s níž si dlouho šeptal. Pak odešel k bufetu, hrabal se uvnitř, vytáhl knihu a ohromný kalamář, položil je přede mne a pravil:

„Doña Elvíra dobtrotivě svolila, že můžete u nás pobýt, zapište se tedy do naší knihy návštěv.“

Rozevřel jsem knihu. Bylo tam plno jmen, číslic a letopočtů; u poslední stránky bylo vloženo pero, prastarý husí brk, jehož zobce rozevíraly

tlamu právě tak jako mé boty; celé pero bylo potaženo tvrdou, zaschlou vrstvou inkoustu.

„Takovým perem mám psát?“ tázal jsem se a v duchu jsem se ušklíbl.

„Zajisté, seňore. Nemám doma jiné, a vy sám zajisté u sebe pero nemáte...“

„Ale vždyť je to nemožné!“

„Proč nemožné? Říkám vám: Co jsem majitelem tohoto hotelu – a to je skoro deset let – podepisovali se všichni naši hosté tímto perem a tímto inkoustem.“

Inkoust byl ovšem vyschlý a ztuhl dávno na tvrdou hmotu.

„Jak jste to navlékl?“

„Pomocí vody, jak se snadno můžete dovědět, jestliže aspoň trochu znáte písářské umění. Jakmile se zaschlý inkoust svaží vodou, je zase tekutý a měkký jako dřívě, a vlije-li se do kalamáře horká voda, dojde se z této hmoty dokonalý a velmi dobrý inkoust. Protože můj hotel požívá dobré pověsti a každý jeho host se musí zde podepsat, píše se u mne neobyčejně mnoho a často. Nesmím tedy marnotratně plýtvat ani pery ani inkoustem. Poněvadž, jak se zdá, neumíte psát, vepíši za vás do knihy vaše jméno sám.“

„Učinte tak, seňore, prosím vás. Sejmete tím z mé duše velké břímě.“

„Dobře, dobře. Každý člověk nemůže být učencem. Stane se tak hned, jakmile připravím horkou vodu.“

Chlapisko se odšouralo do bufetu. Viděl jsem, že nalil do jakési lampy líh nebo rum, zažehl tekutinu a držel nad plameny plechovou nádobku. Z moudré spořivosti nutil své hosty psát deset let týmž perem a inkoustem a přitom propálil vždy celý groš v lihovině.

Trvalo asi čtvrt hodiny, než se voda začala vařit, tak dlouho držel nádobku trpělivě nad plameny, pak vnořil do vody pero, nechal je chvíli ve varu, načež vlil vodu do kalamáře a zamíchal vše perem. Pak se spokojeně ozval:

„Tak! Teď začne naše dílo! Jsem připraven.“

Položil knihu před sebe, inkoust pohodlně umístil k pravé ruce, odkašlal si energicky, chopil se pera, zakašlal znovu a olízl si rty, pak

svraštil čelo v četné vrásky, posunul knihu jinak, přesunul kalamář, posadil se pevněji, než seděl prve – zkrátka a dobře, počínal si, jako by chtěl stvořit vzácné umělecké dílo.

Musel jsem se ohromně přemáhat, abych zůstal v klidu, a mohl jsem si teď aspoň trochu vysvětlit, proč kniha cizinců vypadá tak podivně. Prohlížel jsem si ji, zatím co se voda vařila. Písmo bylo na poslední popsané straně barvy hnědožluté, ale čím více dopředu, tím bylo bledší a docela vpředu nebylo vůbec čitelné. Přední stránky vyhlížely, jako by na nich vůbec nikdy nebylo psáno.

„A nyní dejte pozor, seňore,“ ozval se a připravil si ruku, tělo i rozum ke psaní, „musím zapsat rok a den vašeho příchodu, jméno, stav a povolání, jakož i úmysl, proč se v městě zdržujete. Doufám, že mi všechno udáte správně, poctivě a pravdivě.“

Udal jsem vše, jak žádal. Mužík maloval písmena, která, pokud šlo o zřetelnost, odpovídala vskutku svému účelu. Maloval zvolna, rozvážně, důtklivě a pevně, celý oddaný a pohroužený do svého ušlechtilého díla. Když asi po půlhodině dohotovil poslední tah, usmál se spokojeně, odsunul knihu doprostřed stolu a tázal se:

„Nuže, jak se vám zamlouvá můj rukopis? Viděl jste již někdy, seňore, taková písmena – takové tahy?“

„Neviděl,“ odpověděl jsem podle pravdy. „Máte vskutku písmo velmi rázovité.“

„Není divu, vždyť musím téměř vždy zapisovat jména svých hostů. Chudáci zpravidla nevědí jak zacházet s inkoustem a perem. Děkuji vám za vaše údaje, jsou dobře srozumitelné – jen jedné věci nerozumním. Udáváte, že jste literát. O takovém řemesle jsem ještě neslyšel. Co je to? Je to práce či vojenská hodnost? Vztahuje se to k obchodu všeobecně či k podomnímu obchodu zvlášť?“

„Nic podobného, seňore! Literát – to je tolik, jako by se řeklo španělsky autor nebo escritor.“

Don Geronimo se na mne udiveně zahleděl.

„Máte jmění?“ tázal se.

„Nemám.“

„Pak vás lituji zplna srdce, protože při svém povolání jistě velmi hladovíte.“

„Vyjádřete se určitěji, done Geronimo.“

„Chcete, opravdu? O, znám poměry autorů zcela dobře, protože zde, v Guyamas, máme také takového escritora. Je velmi bohatý a píše pro noviny, které se tisknou v Hermosillo. Musí platit mnoho peněz, chce-li vidět své rukopisy vtištěné. Je to zaměstnání, které způsobuje jen vydání, ale příjmy nevykazuje. Jak můžete žít? Co chcete jíst a pít, a čím se chcete oblékat? Lituji vás velmi srdečně. A vůbec – můžete zaplatit, co utratíte v mém domě?“

„Ah – na to ještě vystačím.“

„Těší mne velice. Hm! Jaký div, že váš zevnějšek je celý sešlý a divím se, že při tom všem vypadáte ještě tak zdravě. Ale... caramba! Právě mi napadlo: Jste-li escritor, musíte přece psát.“

„Ovšem!“

„A přesto jste mi ponechal vykonání té těžké práce. Proč jste mi zapíral, že se vyznáte v umění?“

„Bylo by nezdvořilé odporovat vám, když jste mne prohlásil za člověka, který neumí vládnout perem.“

„Ah, pravda! Zdvořilost vás velice šlechtí a doporučuje. Smím se tázat, odkud přicházíte?“

„Z druhé strany Sierra Verde.“ „Pěšky? Oh, nebožáku!“

„Měl jsem koně; vždyť vidíte, že mám dosud ostruhy. Kůň mi však padl a zlomil si nohu, musel jsem ho zastřelit.“ „A proč jste nepřinesl sedlo a uzdu?“

„Nechtěl jsem se plahočit v takovém vedru s nepohodlným břemenem.“ „Mohl jste sedlo i uzdu prodat a z výtěžku žít aspoň tři dny. Lituji vás vskutku. Spíše jste mohl zahodit obě tyhle staré ručnice. Nemají, jak vidím, ani půl pesos ceny; stará konstrukce, vyznám se v tom.“

Sebral mou karabinu, opakovačku Henryovy soustavy, prohlížel ji a kroutil udiveně hlavou, díval se na náboj, položený v otáčivém zámku. Pak se chopil mé staré medvědí rifles, aby ji potěžkal, ale nechal toho, protože byla tak těžká, že ji jednou rukou nemohl vyzvednout.

„Zahodte tu kovářskou palici,“ radil mi. „Nemá jiný účel, než aby vás na cestách obtěžovala. Kampak máte namířeno z Guaymas?“ „Některou lodí na sever daleko přes Hermosillo.“

„To si počkáte dlouho. Sem přicházejí jen zřídka lodi, které by pluly tak daleko.“

„Vezmu si tedy soumara.“

„Musel byste si koupit buď koně, nebo mezka, ale ujišťuji vás, že ho nedostanete ani za nejhříšnější peníze. Máte-li dost času, počkejte si na železnici, můžete ji použít až do Arispe.“ „Jak jezdí vlaky?“

„Vlaky? Nu, vidím, že jste zde opravdu cizincem, seňore. Železnice není dosud vystavěná. Hovoří se o tom – hovoří –, že bude dokončena ve třech, čtyřech nebo pěti letech – ale to jsou pro vás neznámé pojmy. Neměl byste cestovat v krajině, kterou neznáte a která je tak daleko vzdálena od vaší vlasti. Oznámil jste mi, že vaše vlast se jmenuje Sajonia. Kde je ta vesnice?“ „Není to vesnice, nýbrž celé království v Evropě.“

„V Evro-, zcela správně! Kdopak nosí v hlavě všechny mapy světa! Nuže – smíte u nás zůstat. Pro vaši chudobu, ale zvláště proto, že jste výborným společníkem, když umíte tak dobře hrát domino, chci být uznalý a vyžádám si od vás nejmenší cenu. Obdržíte celé zaopatření a obsluhu za peso denně. To je cena, kterou zajisté uznáte za velmi nízkou.“

„Děkuji vám a jsem srozuměn,“ prohlásil jsem, neboť peso obnáší něco více než dolar a při veškerém zaopatření a obsluze bylo to spíše jen spropitné než denní penze.

Pokývl spokojeně, odsunul zápisní knihu, urovnal domino a pravil:

„Protože máte hlad a žízeň, připraví vám slečna Felisa jídlo – a my zatím můžeme sehrát několik partií. Máte přednost.“

Mám-li do hry chuť nebo ne, na to se netázal. Patrně se mu zdálo samozřejmé, že musím být právě tak vášnivým hráčem jako on. Zahájili jsme tedy hru, protože jsem nechtěl být neochotný. Chtěl jsem, aby vyhrál, avšak mému úmyslu se nedařilo, protože hrál opravdu bídně. Při třetí partii se začal domem rozšiřovat puch připálené mouky, vycházející od krbu, kde seňorita kuchtila. Uprostřed čtvrté partie se don Geronimo zarazil, připlácl si ruku na čelo a zvolal:

„Jak jsem na to jen mohl zapomenout? Chcete plout přes Hermosillo k severu, señore, a nevzpomněl jsem si, že se vám naskýtá nádherná příležitost. Señor Enriko očekává loď, která sem připluje a odtud se vypraví do Lobos.“

„To by mi přišlo vhod. Kdo však je señor Enriko?“

„Je to můj host. Jeho jméno je v knize zaznamenáno právě nad vaším. Četl jste?“

„Ne.“ Chopil jsem se knihy a četl jsem teprve nyní: „Harry Melton, svatý posledních dnů.“ – Přívlastek byl ovšem zapsán anglicky. Tedy – mormon. Jak se sem dostal? Jaká záležitost ho pohnula, aby opustil veliké Salt Lake City a pustil se daleko na jih až do Guaymas?

„Pročpak nahlížíte do knihy tak povážlivě?“ tázal se hoteliér. „Zpozoroval jste v záznamu něco zvláštního nebo nápadného?“

„Vlastně nic – ale četl jste zapsaná slova?“

„Četl, ale nerozuměl jsem jim. Señor je příliš vážný, hrdý a pobožný, takže jsem se neodvážil obtěžovat ho dotazy. Patrně jsem též vyslovoval jeho jméno chybně, protože mne poučil, že Harry je jako španělské Enriko. Proto ho tak nazývám.“

„A on bydlí u vás?“

„Spí u nás, časně ráno vstává, odchází a vrací se navečer.“

„A co dělá celý den?“

„Nevím. Nemám kdy starat se o své nocležníky.“

Věru, to chlapisko hrálo a spalo, spalo a hrálo a bylo tedy nemožné, aby věnovalo pozornost svým hostům.

„Znám jen jeho jméno,“ pokračoval, „a vím, že očekává loď, která se poplaví do Lobos. Señor hovoří málo, a jeho zbožnost je hodná chvály. Škoda jen, že neumí hrát domino.“

„Jak víte, že je pobožný, señore?“

„Nu, žmolí ustavičně mezi prsty růženec a neodchází ani nepřichází, aby se neukláněl svatému obrazu, který visí tam v koutě. Také se kropí svččenou vodou z kropenky.“

Málem bych byl učinil nevhodnou poznámku, ale uznal jsem, že je lépe mlčet. Mormon a svččená voda! Mormonská bible a uklánění se

svatým obrazům! Ten muž byl zcela jistě pokrytec a jeho pokrytectví mělo asi vážnou příčinu.

Nemohl jsem však o věci přemýšlet, neboť seňorita Felisa přinesla kouřící misku, plnou jakési hnědé, husté tekutiny, a přála mi dobrou chuť. Protože hoteliér se přidal k jejímu blahopřání, soudil jsem právem, že mám nápoj ochutnat. Přihnul jsem tedy misku ke rtům a okusil, okoušel znovu, okoušel opětně, až mi konečně jazyk potvrdil, že popíjím směšeninu vody, sirupu a pražené mouky.

„Co je to?“ tázal jsem se podezíravě.

Seňorita Felisa spráskla ruce.

„Je to možné, seňore?“ zvolala. „Vy jste nikdy nepil čokoládu?“

„To je čokoláda?“ tázal jsem se, při čemž jsem asi nevypadal ducha-plně. „Ba věru, čokoládu jsem pil dost často.“

„Nuže – to je přece čokoláda!“

„Čoko-? Vskutku? To bych si nebyl pomysllil!“

„Není-liž pravda?“ přizvukoval přívětivě don Geronimo. „Oh, naše čokoláda je pověstná široko daleko. Kdo ví, jakou bryndu jste pil na jiných místech. Naše čokoláda je pravá a jediná svého druhu, takže každý, kdo ji pije poprvé, se dívá a nevěří, že by to vůbec byla čokoláda. Již z toho jistě vidíte, že se vám u nás bude výborně dařit.“

Měl jsem náhle zcela jiné mínění, ale nepovažoval jsem za nutné je říci. Z opatrnosti jsem se přece jen otázel:

„Nuže, a jakou mi dáte večeři, done Geronimo?“

„Večeři?“ opáčil překvapeně, ukázal prstem na misku a horlivě vysvětloval: „Vždyť ji máte před sebou. To je večeře.“

„Ah! Hm! – A co mi dáte k snídani?“

„Misku výborné, nepřekonatelné čokolády.“

„A k obědu?“

„Čokoládu! Je to nejlepší věc, kterou zde můžete vůbec dostat.“

„A což – když se hostu zachce chleba, masa...“

„Dojde si k pekaři a k řezníkovi.“

„Hm-hm! A řekněte mi, máte víno? Čokoláda žízeň neuhasí.“

„Mám-li víno! Výborné! Chcete sklenici?“

„Zajisté! Mnoho-li...“

„Třicet centavo.“

Tedy asi půl dolaru. Don Geronimo mi prokázal čest, že došel pro víno sám, ale podal je místo mně nejdříve své dceři. Něžná seňorita Felisa vypila doušek, aniž pohnula brvou a podala mi zbytek s blahosklonným úsměvem.

Zkusil jsem také doušek, ale skromný. Stačil mi dokonale, neboť mne hned zachvátil prudký kašel. Toto víno bylo čistý jed, pravá kyselina sírová.

„Pijte zvolna, zvolňoučka!“ dával mi hoteliér výstrahu. „Mé víno je asi pro vás příliš silné – je to víno z nejskvostnějších hroznů.“

„Věru, done Geronimo, to víno je příliš silné,“ kašlal jsem. „Dovolte mi, abych se odebral k pekaři a řezníkovi.“

„Nedopijete dříve?“ tázala se laskavě seňorita.

„Ne. Musím stále mít na zřeteli své křehké zdraví,“ pravil jsem.

Přihnula sklenici ke svým růžovým rtíkům a vlila kyselinu do svých úst, aniž se ušklíbla. Pak mne důvěřivě požádala:

„Jdete-li k pekaři a řezníkovi, přineste mi něco, seňore. Naši slušní a pozorní hosté tak činívají vždy.“

Věru – to nebylo zlé! Za peso denně spokojit se s trojnásobnou dávkou mouky se sirupem a vyspat se v rohoži patrně oživené různým hmyzem a ke všemu ještě obstarávat rodinu hoteliéra jídlem! Meson de Madrid! Nejlepší hotel ve městě! O, pane městský písaři! Všechna čest vaší dobré vůli a radě i vašemu cennému doporučení – ale poohlédnu se ještě jinde ve městě...

Šel jsem, aniž jsem dal najevo, jakou zradu mám za lubem. Plné dvě hodiny jsem pátral po lepším noclehu, ale dospěl jsem jen ke smutnému poznání, že písař měl přece jen pravdu, neboť proti brlohům, které jsem viděl, byl Meson de Madrid ještě pravým palácem.

Nakoupil jsem tedy za jedno peso maso, které však již poněkud zahnívalo, nabral jsem u pekaře hromadu kukuřičných placek, které se zde používají místo našeho chleba, a byl jsem doma uvítán s velikým uznáním – patrně se zřetelem ke svým zásobám.

Roztomilá seňorita Felisa mi bez dotazů a rozpaků přinesené jídlo vzala a zažehla v krbu oheň, aby maso upekla.

Kluci se zatím zmocnili kukuřičného chleba a žvýkali jej mezi zuby, a doña Elvíra vstala z rohože, nedbajíc spánku, jakmile se v domě rozšířila vůně opékajícího se masa. Na neštěstí jsem dosud nemohl rozeznat její tvář, neboť jediná lampa, osvětlující místnost, stála na stole, za nímž jsem seděl, daleko vzdálena od rohože, v níž si hověla mater familias. Don Geronimo se ke mně důvěrně přidružil, přisunul dominovou hru a pravil:

„Sehrajeme několik partií, než se pustíme do jídla, seňore. Není nic lepšího na práci.“

Hráli jsme tedy, než bylo prostřeno; totiž než mi seňorita Felisa, usmávající se jako jarní slunce, předložila bez talíře a příboru kus masa – myslím to, které nejvíce zavánělo. Ostatní části masa cestovaly s podivuhodnou rychlostí na místa svého určení, ale zcela jinam než do mého hladového žaludku. Stal jsem se tak, vlastně byl jsem důmyslným obchvatem učiněn z hosta živitelem svého hostitele.

Právě když jsem po posledním soustu otřel nůž o rukáv a zastrčil jej, přišel ten, jehož příchod jsem očekával s velikou, ovšem tajenou zvědavostí, totiž mormon. Zář naší lampy dopadala až ke dveřím, a protože jsem seděl přímo proti nim, viděl jsem ho vstupovat.

Chlapík se poklonil proti koutu, kde byl zavěšen světcův obraz, sáhl konečky prstů do krogenky, obrátil se, aby nás pozdravil a ztuhl, když mě spatřil. Prohlížel si mne chvíli bedlivě, pak přistoupil ke stolu, otevřel knihu cizinců, dosud se povalující na stole, přečetl hieroglyfy, označující mé jméno, načež přál všem dobré noci, odšoural se do tmavého kouta, kde byly hostinské rohože pro hosty, a zakašlal.

To vše se stalo tak rychle, že jsem si nemohl dokonale zapamatovat jeho tvář. Že ho měl hoteliér v náležitě úctě, jsem poznal hned, neboť don Geronimo na zakašlání pronesl dušené:

„Seňor Enriko si přeje spát. Uložte se také a netropte hluk.“

Dveře na ulici byly zamčené, zadní, vedoucí na dvůr, zůstaly otevřené. Doña Elvíra s hlubokým povzdechem spustila do rohože své

tělo, kluci se zahrabali do veliké společné rohože, a něžná seňorita Felisa mi podala ruku a vyhoupla se do svého kolébadla. Don Geronimo mi přál dobrou noc, zhasl mi lampu před nosem a stočil se znovu v záchranný pás.

Seděl jsem potmě, celý omráčený způsobem, jakým mi tu věnovali jemnou pozornost. Celkem jsem však považoval celou věc za žert a zůstal jsem ještě chvíli, protože mi nebylo jasné, kam a jakým způsobem bych se měl odevzdat do náruče Morfeovy.

Brzy se ozvalo statečné chrápání něžné seňority. Její matka vypouštěla odkysličený vzduch z plic v pravidelných přestávkách s takovým hlukem, jako když někdo zdálky zhasíná svíčku. Tatík hoteliér bručel do toho asi jako poletující čmelák. Zdálo se mi nemožné, abych za takového koncertu usnul, a proto jsem se zřekl všeho pohodlí na rohožích a vyplížil jsem se do dvora, abych vyhledal své odpolední lůžko.

Pes na mne nejdříve vrčel, potom se utišil – poznal ve mně toho, jehož celé odpoledne vedle sebe trpěl. Zastrčil jsem do slámy obě ručnice, od nichž bych se podle starého zvyku za nic neodloučil, uložil jsem se a brzy usnul.

Spal jsem až do jasného rána a bez vyrušení. Po probuzení jsem vešel do „hotelu“ a přihlížel jsem chvíli rodinnému výjevu. Doña Elvíra ještě odpočívala anebo snad odpočívala znovu ve své rohoži, kluci lezli po lavicích a seňorita Felisa, nečesaná, nemytá a v neuspořádané toaletě vařila nad ohništěm výbornou čokoládu, která dnes čpěla ne připravenou moukou, nýbrž překypělým sirupem. Don Geronimo si sotva promnul oči a už se hrabal pro domino, aby pokračoval ve včerejší práci Danaoven.

Mormon byl dosud doma. Seděl u stolu a čekal patrně, až vejdu, neboť si mne bystře prohlížel. Nedal jsem najevo, že ho rovněž pozoruji, přišlo mi však opravdu zatěžko odvrátit od něho zrak, neboť byl osobnost zajímavá, velmi zajímavá.

Jeho dobře urostlá postava byla oděná pěkným a pečlivě spořádaným šatem. Tvář měl hladce oholenou – ale jaká to byla tvář! Jakmile jsem na ni pohlédl, vzpomněl jsem si na známé podoby rysů, které obratná tužka geniálního Gustava Doré uměla propůjčovat ďáblům. Ta podoba

byla vskutku nápadná – skoro bych mohl soudit, že stál tento mormon slavnému francouzskému malíři modelem.

Byl asi čtyřicetiletý. Vysoké a široké čelo obklopovaly husté černé kadeře, které mu z temena spadaly téměř na plece – skutečně nádherná hlava. Veliké, tmavé oči měly mandlovité vykrojení, které příroda uštědřuje jen kráskám Orientu, nos byl lehce vypouklý a nepřilíš špičatý, vcelku jemně orlí; zachvívající se nozdry svědčily o vznětlivém, pevném temperamentu. Jeho ústa byla jako ústa ženy, třebaže nebyla žensky souměrná a ladná; koutky poněkud svislé prozrazovaly pevnost a energii. Bradu měl mormon jemnou, ostře vykrojenou, jakou vidíme u lidí, jejichž duch je náchylný k zvířecím pudům, ale umí je obratně ovládat, takže je divák téměř netuší.

Každou část tváře i těla bylo možno nazývat krásnou, avšak celkovému zjevu naprosto scházela harmonie, a kde není souladu, nelze mluvit o kráse. Nevím, zdali by bylo jinému pozorovateli tak jako mně, avšak celá má mysl pocítovala odpor k tomu nehezkému krasavci. Spojení krásných tvarů do celku, jemuž chyběl soulad, vyvolávalo u mne pocit nelibosti – ba ošklivosti.

Ale ještě něco zvláštního. Podoba d'ábla z Dorého obrazu mi napadla hned, ale čím déle jsem toho člověka pozoroval, tím více jsem nabýval přesvědčení, že je někomu nápadně podobný, někomu, koho jsem kdysi a někde za zvláštních okolností viděl a znal, a že tyto okolnosti mně nemohly toho muže dobře doporučovat. Přemýšlel jsem o tom, avšak nemohl jsem si připomenout místo, dobu ani osobnost, které by tato podoba náležela.

Ani v příštích dnech, kdy jsem mormona vídal pravidelně ráno a večer, nemohl jsem si vzpomenout na nic určitějšího, ač jsem byl přesvědčen, že jsem se kdysi setkal s podobným člověkem, který se buď ke mně, nebo k někomu mně milému choval nepřátelsky.

Kdykoli mne Harry Melton viděl, změřil si mne ostře, a jakkoliv se snažil, abych v jeho pohledu spatřoval jen zvědavost, přece mi neušlo, že ho má přítomnost znepokojuje, i když se namáhal sebe víc dokázat mi svými pohledy, že v jeho duši nezanechávám znepokojivé dojmy.

Očekával jsem po hoteliérově upozornění příjezd lodi, jak bylo již řečeno, a mormon očekával rovněž loď, jak mně bylo známo. Neučinil jsem však jediný dotaz, abych se od něho dověděl něco podrobnějšího. Cítil jsem, že bych se ho nezbavil, kdybych se s ním tím či oním způsobem sblížil. Myslil jsem, že vystačí vyhledat kapitána, chci-li se plavit dále – avšak stalo se vše jinak, než jsem měl v úmyslu.

Když se mormon vrátil patnáctého dne mého pobytu večer do hotelu, nešel rovnou jako vždy ke své rohoži, nýbrž posadil se k nám, totiž ke mně a Geronimovi, kteří jsme zase hráli u stolu nezbytné domino. Po všelikých těžkých pokusech se mi podařilo hrát tak špatně, že maličký don Geronimo vyhrál. Byl nadšen svým úspěchem a zvolal:

„Konečně ztratila kletba svou působnost, seňore! Teď jistě již uznáte, že vlastně umím hrát lépe než vy, ale že mne po celou tu dobu stíhalo neštěstí. Uměl jste si vždy vybrat nejlepší kostky, kdežto na mne připadl brak, s nímž jsem nemohl kloudně hrát. Nyní však bude jinak. Ukážu vám, jakou mám nad vámi převahu.“

Zamíchal rychle kostkami a vybral si jich několik k nové hře. Neodpovídal jsem mu, nýbrž snažil jsem se všemožně, aby mužík i tuto partii vyhrál, zato mormon přerušil svou dosavadní zamlklost.

„Co vás to napadá, seňore?“ oslovil hoteliéra. „Vy jste dosud nezpozoroval, že se váš soupeř snaží, jak může, aby hrál chybně a nechal vás vyhrát? Po celý svůj život se nenaučíte hrát tak dobře jako on.“

Tato poznámka vyzněla dost krutě a kromě toho oslovil dona Geronima pouze „seňore“, kdežto můj hostitel kladl důraz na to, aby byl nazýván donem. Jakkoliv byl velmi zdvořilý a zvláště k mormonovi neobyčejně uctivý, nyní odpověděl ostře a musel vyslechnout odpověď tím ostřejší. Následkem této výměny názorů bylo, že don Geronimo shrábl pojednou všechny kostky, složil je do krabice a zvedl se od stolu, aby se do své rohože svinul v pověstného hada. Zrak mormona spokojeně sledoval každý jeho pohyb, z čehož jsem usoudil, že snad hádku vyvolal úmyslně, aby chlapíka odstranil a se mnou mohl pohovořit o samotě.

„Pozor, Charley, chce s tebou mluvit,“ řekl jsem si v duchu a nemýlil jsem se. Sotva se don Geronimo proměnil v záchranný pás, obrátil se Melton ke mně.

„Bydlíte zde již plných patnáct dní,“ pravil. „Máte v úmyslu usadit se v Guaymas trvale?“

Řekl to zdvořile, ale s patrnou zvědavostí. Cítil jsem, že se nutí do přívětivosti, ale nedovedl to, neboť dotaz zněl poněkud úředně, jako by mne považoval za člověka, který stojí pod ním.

„Ne,“ odpověděl jsem. „Nemám, co bych zde pohledával.“

„A kam byste se rád dostal?“

„Především do La Libertad.“

Jmenoval jsem úmyslně toto město, poněvadž je poblíž Lobos, kam měla plout loď, kterou jsme oba očekávali.

„Odkud jste přišel?“

„Ze Sierra Verde.“

„Co jste tam dělal? Snad hledač zlata? Nalezl jste...?“

„Nenalezl,“ řekl jsem upřímně, nehodlaje na jeho dotazy obšírněji odpovídat.

„Také bych myslel. Je na vás vidět, že jste na suchu. Zvolil jste si vůbec prašpatné métier.“

„Co tím myslíte?“

„Nuže, vyčetl jsem z knihy cizinců, že jste escritor, a vím, že se to-muto oboru věnují jen velmi sešlé existence. Jak jste se vůbec mohl od-vážit do této odlehle končiny? Kdybyste byl zůstal doma ve vlasti, mohl jste pro lidi, kteří neumí vládnout perem, psát dopisy, sestavovat účty a podobným zaměstnáním si vydělat aspoň tolik, abyste nemusel hladovět.“

„Hm,“ zabručel jsem a snažil jsem se nedat najevo, že mne svým žvástem baví, „písařství není v mé vlasti řemeslo tak výhodné, jak se vám patrně zdá. Člověk by při tom hladověl, až by mu kosti chřestily v těle.“

„A neuměl jste nic užitečnějšího než se pustit do ciziny, kde vám kosti ještě víc chřestí? Nemějte mi za zlé, ale byla to hloupost. Každý nemá

tolik štěstí jako váš jmenovec, který ostatně, než se pustil do světa, byl již vycvičený sportsmen, nikoli escritor.“

„Můj jmenovec? Koho tím myslíte?“

„Ah – myslel jsem, že jste byl již někdy v severnějších končinách, ve Spojených státech, v západních prériích, ale vaše otázka prozrazuje, že to tak není, jinak byste byl již zajisté slyšel o lovcí, jemuž všeobecně říkají Old Shatterhand.“

„Shatterhand? To jméno znám. Četl jsem jakousi příhodu, nějakou událost v časopise, která se tohoto muže týkala. Je to jakýsi lovec, cestovatel, lapač zvěře, či jak se říká na Západě podobným lidem.“

„Ano – přesně tak. Zním náhodou jeho pravé jméno, a protože vy nosíte stejné jméno, domníval jsem se v první chvíli, že jsem se zde setkal s Old Shatterhandem. Ovšem brzy jsem poznal svůj omyl. Je mi líto vaší žalostné situace, a poněvadž mám dobré srdce, rád bych vám pomohl, ovšem za předpokladu, že máte dost rozumu, abyste se chopil záchranného lana, které vám házím přes palubu.“

Byl bych se dal s chutí do smíchu, ale přinutil jsem svou tvář, aby byla skromná jako dosud. Jednání mormona vůči mně bylo vlastně urážlivé, ale působilo na mne žertovně, takže jsem si umínil ponechat ho v klamně domněnce. Proto jsem odpověděl:

„Proč bych nemohl mít tolik rozumu? Nejsem přece dítě, které neumí ocenit nabízené dobrodiní.“

„Dobrá. Přistoupíte-li na můj návrh, budete mít po starosti a brzy budete řádný chlapík.“

„Jen mohu-li tomu věřit. Prosím, sdělte mi svůj návrh.“

„Dobrá! Nejprve mi však řekněte, co vlastně chcete v La Libertad?“

„Hledám nějaké zaměstnání. Ohlédnu se tam po něčem. V této pustině jsem nic nenalezl, doufám však, že tam budu šťastnější.“

„Jste na omylu. La Libertad je sice v přímoří, ale je to hnízdo ještě smutnější než Guaymas. Sta a sta hladových indiánů tam čeká, aniž nalézá práci. Věřu, jsou na tom hůře než zde. Je pro vás pravé štěstí, že vás Prozřetelnost přivedla do cesty mně. Snad jste již slyšel, že jsem přívržencem svatých posledních dnů. Mé náboženství mi velí, abych každou

ovečku, kterou naleznu v pustině, přivedl na kvetoucí záhony štěstí, a je tedy mou povinností, abych se vás ujal. Mluvíte a píšete anglicky?“

„Trochu.“

„Stačí. A píšete španělsky aspoň tak, jak hovoříte?“

„Ano. V interpunkci nemohu se ovšem vyznat tak dobře, protože se ve španělštině vykřičník i otazník píše nejen za větu, nýbrž i před větu.“

„Eh, do toho se vpravíte snadno,“ usmíval se blahosklonně, „nevyžaduji na vás žádné mistrovské kousky. Nu, co? Chtěl byste se stát teneidorem de libros, knihvedoucím?“

V jeho otázce spočíval výraz, jako by mně nabízel knížectví; proto jsem odpověděl s předstíraným radostným překvapením:

„Teneidorem de libros? Rád bych přijal podobné místo, ale vždyť nejsem obchodně vzdělaný! Slyšel jsem sice a vím, že je účetnictví jednoduché i podvojně, ale příliš tomu nerozumím.“

„Také není třeba, abyste rozuměl, neboť vám chci poskytnout zaměstnání nikoliv u kupce, nýbrž na haciendě. Nemohu sice určit obnos vaší mzdy, protože to je záležitost haciendera, ale ujist'uji vás již nyní, že vaše postavení bude slušné. Dostane se vám zaopatření a měsíčně nejméně sto pesos na dlaň. Zde je má ruka. Stiskněte a potřeste, potom vyhotovíme ještě dnes večer náležitou smlouvu.“

Mormon mi nabízel ruku. Zvedl jsem pravici, jako bych chtěl připlácnout, ale stáhl jsem ji váhavě a tázal se nejistě:

„Jednáte vážně, seňore, nebo si tropíte žerty? Připadá mi jako zázrak, že byste mohl člověku zcela cizímu, který jakž takž kryje svou nahotu, učinit tak velkolepou nabídku.“

„Také to je zázrak, a proto vám radím, abyste neváhal, nýbrž chopil se vhodné příležitosti.“

„To bych opravdu rád, jak si snadno můžete domyslet, ale dříve bych přece jen rád věděl nějaké podrobnosti. Kde je hacienda, kam mne hodláte poslat?“

„Nechci vás nikam posílat – dovedu vás tam.“

„Tím lépe. A vyžaduje cesta mnoho peněz?“

„Nemusíte vydat ani centavo – platím všechno. Jakmile vyslovíte svůj souhlas, máte nejen po starosti, pokud jde o cestu, ale jsem kromě toho ochoten vyplatit vám hned jakousi zálohu. Haciendero je mým přítelem, jmenuje se don Timoteo Pruchillo a je majitelem haciendy del Arroyo.“

„Kdepak je ta hacienda del Arroyo?“

„Na sever od Ures. Odtud se lze plavit lodí až do Lobos, potom nastává pochod na suchu, celkem krátký a příjemný, vede úrodnou krajinou, kde se vám dostane dobré zábavy a mnohé poučení, zvláště když budete mít četnou společnost svých krajanů z Evropy.“

„Co pravíte? Společnost krajanů?“

„Tak jest; z Polska, které je přece někde v Evropě, není-li pravda? Indiáni nejsou vytrvalí a spolehliví pracovníci. Španěl je lenoch, a proto je zde nedostatek lidí, kteří by se hodili pro zaměstnání v haciendě při hospodářství. Señor Timoteo si tedy napsal o dělníky do Polska. Připlují sem zítra lodí. Je jich čtyřicet, většinou ženatí muži i s dětmi. Podepsali námezdní smlouvy za tak výhodných podmínek, že se mohou v krátké době stát zámožnými. Haciendero mne požádal, abych je zde přivítal a přes Lobos doprovodil na haciendu.“

„A prosím vás, z kterého města ti lidé přicházejí?“

„Nevím určitě, ale tuším, že odkudsi – země zní jako Polonia, Pomerania – či tak nějak. Nemýlím-li se, jmenuje se město, z jehož okolí pocházejí, Cobila.“

„Cobila? Hm – takové město není v celém světě. A v Polsku? Snad by to nebylo město Kobylin?“

„Ano, asi tak, jak jste to jméno vyslovil. Náš agent dopravil pobřežní lodí ty lidi až do Hamburku. Nato je převezl parník do San Franciska, odkud připlují zítra plachetním škunerem. Škuner zde zastaví proto, aby mne nalodil, a pak zase zvedne kotvy. Máte tedy do rána čas na rozmyšlenou. Nerozhodnete-li se, neplatí ovšem naše úmluva a můžete zde zůstat, jak dlouho se vám bude líbit.“

„Doufám, že mne kapitán přijme na svou loď a dopraví mne do Lobos.“

„Nikoliv. Ani kdybyste mu skvěle zaplatil, neboť loď je vyhrazena dopravě našich vystěhovalců a nesmí přibírat jiné pocestné. Proč se

tedy vlastně rozmýšlíte? Bylo by nejvýš pošetilé, kdybyste zamítl mou nabídku.“

Díval se na mne s patrnou jistotou, že obdrží kladnou odpověď. Byl jsem na rozpacích. Měl jsem z počátku v úmyslu nechat ho žvanit a pak se mu vysmát, ale musel jsem se vzdát tohoto chvalitebného úmyslu.

Jak bych se odtud jinak dostal? Už proto jsem nemohl mormonovi odpovědět odmítavě. Ale byl zde ještě jiný důvod, abych se rozhodl plavit se s ním. Očekával vystěhovalce patrně z Poznaňska, kteří sem byli přilákáni výmluvnými agenty. Zajímala-li mne již ta okolnost, tím více mně musel být nápadný směr plavby. Věděl jsem, že Ures leží na řece Sonoře, nejkratší cesta ze San Franciska byla tudíž přes Hermosillo, ale mormon se rozhodl pro Lobos, tedy asi o třicet leguas jižněji. Pochod po souši mně líčil jako příjemný, tušil jsem však, že mne klame; ale i kdyby mluvil pravdu, nesměl jsem přehlédnout okolnost, že zvolil velkou okliku, kterou musely podniknout také ženy a děti, s nimiž přece byl pochod obtížný. Proč ta oklika? Důvod pro ni musel být, a ten důvod zajisté nebyl v souladu s právem.

Bezděky mi připadlo na mysl, že vystěhovalcům hrozí nebezpečí a zmocnila se mne touha to nebezpečí poznat a vystěhovalce varovat. Nebyl bych jim na prospěch, kdybych dřepěl v Guaymas, a proto jsem musel s nimi.

Ale jak? Nemohl jsem se přece dát svázat služební smlouvou! A pak! Musela se mně jevit podezřelou ochota mormona, s jakou mi tak na jednu nabízel skvělé úřednické postavení, mně, kterého viděl v rozbitých botách a rozedraných šatech! Už to se asi dělo s jistým úmyslem, jemuž jsem nemohl přijít na kloub. Bylo třeba času, abych záměry toho muže poznal.

„Máte docela pravdu, seňore,“ odpověděl jsem tedy na mormonův dotaz, „bylo by nejen neodpustitelnou hloupostí, nýbrž i nevděkem, kdybych vaši dobrotivou nabídku zamítl. Byl bych vám odpověděl hned, kdybych nebyl nucen podstatně uvažovat...“

„Jaképak dlouhé uvažování? Rád bych věděl o čem? Vyslovte se přece!“

„Učiním tak, zajisté. Jakživ jsem ani nečichl k pořádání účetních knih a nikdy jsem také nežil v haciendě. Pochybuji proto, že umím vyhovět požadavkům haciendera.“

„O tom pomlčte,“ přerušil mne. „Pravil jsem již, že je to pravá hračka. Zapišete, co se sklídilo v zahradách a na polích a jakou cenu za to seňor Timoteo utržil. Dále si zaznamenáte, kolik hříbat a kolik telat se narodilo. To je vše...“

„A za to bych obdržel zaopatření a sto pesos měsíčně?“

„Nejméně sto pesos.“

„Přistoupil bych na smlouvu okamžitě – ale přece jen bych se rád přesvědčil, že opravdu zasluhuji takové výhody.“

„Tím ovšem dokazujete, že jste pravý hlupák. Mně, který jsem vynavačem svatých posledních dnů, je nadevše bázeň boží a spravedlnost, vy však přeháníte poctivost příliš daleko. Jste prapodivný člověk...“

„Budiž, seňore, přiznávám se k tomu, ale pozorujte přece, že neodmítám vaši nabídku. Půjdu s vámi, i když bych se nechtěl smlouvou vázat nadobro. Udělám však, jak si budete přát, jakmile poznám, že vskutku zasluhuji, co se mi poskytuje.“

„To je nesmysl, pane? Ale nechcete-li jinak, budiž po vašem. Jaké jsou vaše peněžité prostředky? Myslím, že již dávno jste na dně své pokladny. Protože nenastupujete podle služebních podmínek a nejste přijat na plat, není mou povinností za vás platit. Vše, co bych vám mohl poskytnout, je pouze přeprava lodí.“

„Jsem spokojen. Mám naštěstí ještě několik pesos, které vystačí, dokud nedorazíme do haciendy.“

„Ale v takovém oděvu se přece nemůžete představit. Nemohl byste si pořídit nový oděv?“

„Ano. Zakoupím si něco lehkého a laciného.“

„Opatřete si tedy své záležitosti hned za časného jitra, abych na vás dlouho nečekal. A – dobrou noc!“

Pokynul mi zkrátka, ale ruku na rozloučenou mi nepodal. Hned vlezl do rohože. Děti již spaly; seňorita chrápala, doña Elvíra odfukovala

jako parní stroj a maličký don Geronimo vydával v prvním spánku z hrdla zvuky docela podobné starým, ve stěžejích nenamazaným vratům, které se již dlouhou dobu neotvíraly. Zhasl jsem světlo a vyšel na dvůr, uvelebil jsem se jako vždy do kukuřičné slámy, kde mne vítal pes, dávno již na mne zvyklý, přívětivým olizováním.

Ačkoliv jsem si druhého dne časně přivstal a vstoupil do „hotelu“, když ještě byla celá rodina pohroužena do tvrdého spánku a zaměstnávala se svými akustickými, uši řezajícími produkcemi, mormona jsem již neviděl – opustil hotel velmi brzy. Kde vlastně celý den vězel? Nikdo to nevěděl. I to bylo nápadné, neboť kdo chodí po cestách poctivých, nemusí skrývat své stopy a činy.

Vzbudil jsem seňoritu Felisu a požádal ji o předložení předem již zaplacené pověstné čokolády. Při tom jsem učinil nový, netušený objev – ovšem trochu pozdě, neboť jsem již nejméně třicet koflíků té čokolády vypil – že totiž něžná kreolka ten chutný nápoj připravuje z vody nabírané z vědra, ve kterém se předtím dříve umyla. Projevil jsem nad touto příkladnou domácí spořivostí, skromně skrytou jako fialinka, náležitou úctu tím, že jsem se rychle vymluvil na hryzení v žaludku a že se tedy musím jejího božského nápoje zřít. Seňorita mne za to obšťastnila něžně vroucím pohledem, přistrčila koflík k ústům a vypila čokoládu jediným douškem. Olízla si šťavnaté rtíky a pronesla líbezně:

„Señore, jste nejušlechtlejší, nejjemnější kavalír, s nímž jsem se dosud setkala. Jistě bude velice šťastná seňora, kterou pojmete za manželku. Jaká škoda, že již odcestujete! Nemohl byste zde zůstat?“

„Přála byste si to?“ tázal jsem se.

„Velice,“ pronesla a stydlivě se zarděla.

„A příčina toho přání, seňorito? Štěstí, o němž jste se zmínila anebo čokoláda, kterou jsem vám milerád postoupil?“

„Obojí,“ zašeptala v rozkošné upřímnosti.

Snad očekávala, chudáček, že začátek tohoto jitřního rozhovoru povede ke šťastnému konci, já jsem však považoval za přednější obstarat si nový oděv než slavit zasnuby, a vypravil jsem se rychle na ulici, abych vyhledal nejbližšího baratillero, obchodníka se šatstvem.

Jeho skladiště bylo pravé muzeum starých i zánovních věcí. Podařilo se mi za hodnou chvíli vypátrat kalhoty a kazajku z nevybíleného plátna a slaměný širák, jehož střecha byla tak široká, že by se byla pod ní mohla schovat před deštěm celá svatební společnost, kdybych se byl totiž zrána lépe dohodl se seňoritou Felisou. Také jsem koupil kus laciné látky, z níž bylo možno zhotovit pomocí jehly a nitě, které jsem vždy měl u sebe, pohodlný obal na mé ručnice. Učinil jsem tak proto, aby mne mormon považoval ještě chvíli za člověka, za něhož jsem se mu vydával. Poněvadž, jak se zdálo, bylo mu všelicos známo o Old Shatterhandovi, bylo také možné, že věděl, jaké ručnice užívám, a bylo tedy třeba, aby si je nemohl prohlédnout. Konečně jsem si koupil pevné boty, převléknul se na místě a vrátil jsem se do hotelu celý vyšňořený.

Don Geronimo spráskl ruce, když mě spatřil.

„Co to vidím?“ zvolal nadšeně. „Zbohatl jste náhle, seňore? Mohl byste se nyní postavit po bok každému šlechtici ze Staré Kastilie! Bohužel, již jste se asi rozhodl, že odcestujete, ale kdybych vás viděl dříve v takovém odění, byl bych vám nabídl ve svém domě místo majordoma a snad bych vás byl dokonce přijal za společníka v obchodě.“

Pohled na mne byl asi vskutku okouzlující, neboť seňorita Felisa si položila ruku na srdce, sešpulila ústa a vydechovala roztouženě. Dokonce sama doña Elvíra se nadzvedla poněkud v rohoži, věnovala mému zevnějšku zkoumavý pohled a klesla zase, unavená námahou, s pochvalným povzdechem zpět na lůžko.

Stal jsem se tedy náhle dámskému světu velmi nebezpečným, a poněvadž jsem to nemohl přičíst na vrub svým vnějším nebo vnitřním přednostem, musil jsem za to být vděčný jedině svému bídnému plátěnému oděvu, který mne ostatně stál více než třináct pesos. Byl málo trvanlivý. Brzy stehy povolovaly a oděv se mi ztrácel kus po kuse podle toho, jak v Sonoře vál vítr. Byl bych si hned pořídil něco lepšího a trvanlivějšího, ale nechtěl jsem dát Meltonovi najevo, že si to mohu dovolit.

Bylo k polednímu, když se mormon vrátil do hotelu, aby mi oznámil, že koráb doplul. Aniž zarejdoval do přístavu, natočil se k němu zádí

.....

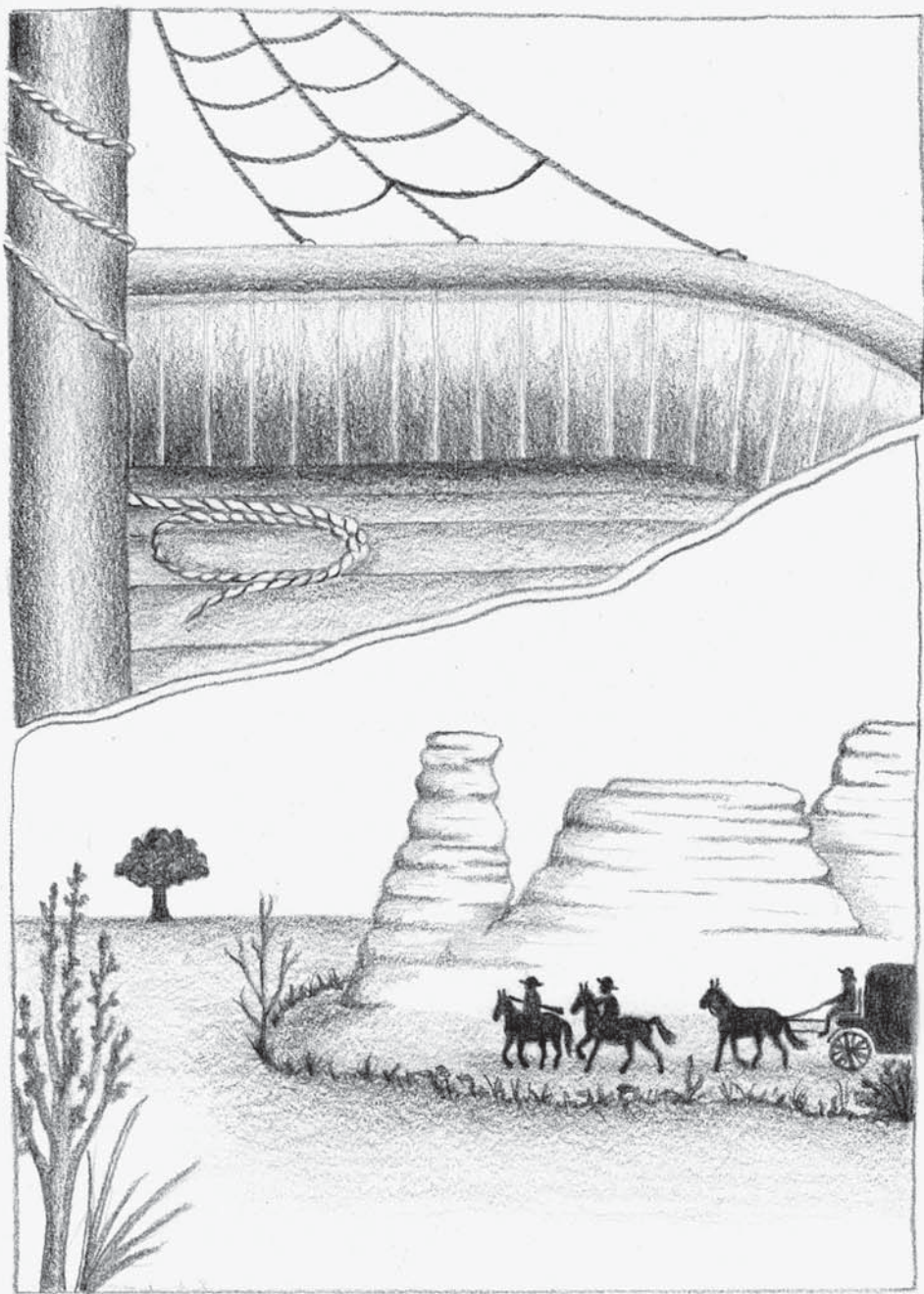
a vyčkával našeho příchodu se zdviženými plachtami. Musili jsme použít člun, abychom se dostali na palubu.

Loučení s přívětivou rodinou dona hoteliéra bylo dojemné. Don Geronimo se vzmožil dokonce na rekovný skutek. Nabízel mi na památku krabici na domino a vzlykal slastí, když jsem zamítl tuto oběť jeho přátelství. Jeho tři kluci žvanili stále adio, objímali mé nohy a otírali si nosy o mé nové kalhoty. Señorita Felisa si chtěla kapesníkem utřít oči, poněvadž však měla na jeho místě ušpiněný hadr od krbu, rozmazaly se saze slzami po uplakané tváři, což mne velice dojalo – mnohem víc, než kdyby byla použila batistového kapesníčku. A doña Elvíra se vztyčila na rohoži tak, že bych byl málem spatřil její ušlechtilou tvář, a kynula mi unavenou pravicí „na shledanou“.

Pro psa jsem koupil kus uzeniny, kterou jsem mu chtěl darovat na rozloučenou, protože jsem měl pádný důvod k domněnce, že se mu za celý život nedostalo podobné lahůdky. Geronimo a Felisa mne doprovázeli na dvůr. Sotva jsem však uzeninou vylovil z kapsy, chňapla po ní sličná señorita dříve než pes. Vyrvala mi ji z ruky a zvolala:

„Co to tropíte, señore? Skoro se domnívám, že jste chtěl zvířeti marnotratně věnovat tuto lahůdku. Mně náleží. Sním ji na vaši milou paměť.“

Příliš dlouho se však památkou neobírala. Zahryzla se do ní statečně, což pohnulo otce, že si dovolil podobně rychlé chňapnutí, aby sám také něco vykonal na počest mé paměti. Señorita zděšeně vykřikla a prchala přes dvůr, don Geronimo za ní, čímž mně bylo umožněno opustit tento pohostinný dům bez dalších útoků na mou uzeginu a mé srdce. Chudák pes se musel spokojit s pouhým pohlazením, což ovšem nebylo pro něho takovou pochoutkou jako kořist señority. Pak jsem si pospíšil k Meltonovi, který na mne čekal před oknem, a již jsme kráčeli k přístavišti, kde čekal člun. Vsedli jsme a vesla prorazila zvířené vlny. Rozletěli jsme se proti korábu.

© 2013

Kapitola druhá

CESTA DO LOBOS

Byl to škuner, jaký – aspoň tehdy – uměli stavět jen důmyslní Yankeeové, velice hbité a rychlé plavidlo s tolika plachtami a stožáry, že mu stačil i nejnepatrnější vánek. Když jsme přirazili k jeho boku a po spuštěném provazovém žebříku lezli vzhůru, viděl jsem hlavy četných zvědavců, kteří si nás prohlíželi.

První, koho jsem uviděl, jakmile jsem stanul na palubě, byla asi osmnáctiletá, velice pěkně oděná dívka orientálního typu a nezvyklé sličnosti. Temně rudá sukně, lemovaná sametem, a přiléhavý živůtek se stříbrnými sponkami a stříbrným opaskem dodávaly barvitost jejímu zjevu. Malý, koketní, peřím zdobený klobouček jí seděl na bujných havraních kadeřích. Pravda, její oděv se hodil spíš do plesu než na palubu amerického dopravního vystěhovaleckého korábu, ale přesto byla dívka velmi hezká.

Vedle děvčete stál starší hubený muž, jehož oděv prozrazoval zřejmě polského Hebrejce. Jakmile se na mormona podíval, rozevřel ústa a z úst se mu vydralo slovo v polštině silně akcentované: „dziabel“. Porozuměl jsem tomu významu. Mormon vyvolal tedy v duši tohoto muže týž dojem jako v mé, ačkoliv tvář Američanova nenesla zjevné známky, které by člověk přičítal tváři knížete temného podsvětí.

Druzí cestující byli chudí lidé, jak bylo vidět na první pohled. Věděli, že na palubě stanul jejich vůdce, a pohlíželi na mormona zvědavě. Ovšem, že je ani nenapadlo, aby za svého vůdce považovali mne, neboť můj zevnějšek vůdcovské úloze nijak nenasvědčoval.

Kapitán znal Meltona jistě již z dřívějšíka, neboť mu šel hned vstříc a potřásl mu rukou, což by byl vůči cizinci neučinil. Viděl jsem to, neboť jsem považoval za nutné si všimnout i nejmenší podrobnosti. Odešli spolu hned na zád', aby vyřídili nějaké nutné dotazy.

Popošel jsem k hlavnímu stěžni, opřel své ručnice a posadil jsem se na stočené lano. Sečetl jsem rychle cestující. Bylo zde třicet osm mužů a dospělých chlapců, čtrnáct žen a dospělých dívek a jedenáct dětí, celkem tedy šedesát tři osoby.

Tito cestující si prohlédli dokonale mormona a soustředili svou pozornost na mou maličkost. Pozoroval jsem, že byly o mně pronášeny různé poznámky. Nevěděli, za koho mne mají považovat, a když se poradili, uložili hubenému starci, aby se vypravil ke mně na výzvědy. Dívčin společník přisvědčil a již se ke mně šoural.

Když došel, smekl malou hedvábnou čepici, která kryla jeho řídké vlasy, a oslovil mne podivuhodnou smíšeninou, patrně za dlouhé plavby naučených slov anglických a španělských. Nerozuměl jsem té hantýrce a přerušil jsem ho proto otázkou:

„Pocházíte z okolí města Kobylina v Poznaňsku?“

„Ano, ano,“ odpovídal rychle, celý překvapený.

„Myslím tedy, že můžete mluvit svým vlastním jazykem. Učiňte tak a nenamáhejte se mluvit nezvyklými řečmi.“

„O, Bože mých otců!“ zvolal a sprásknul ruce. „Vedle radosti dostává se nám tedy neobyčejné cti poznat ve vás krajana?“

„Ano,“ pravil jsem krátce, poněkud udivený způsobem, kterým se stařec vyjadřoval.

„Těším se z toho v nejspodnějších hlubinách své duše. Mohu-li použít vašeho laskavého dovolení k dotazu, která země a které město zažily svrchovaného potěšení chlubit se narozením vaší vzácné osobnosti?“

„Jsem z Drážďan.“

„Ah – oh. Moc krásně, velmi výborně! Zním a miluji vaše město, vaši otčinu, protože jsem často cestoval a často se zúčastnil veletrhů lipských, abych tam i v jiných ulicích a třídách městských tvořil konjunkturny obchodu a výměny. Račte při této vhodné příležitosti přijmout na přelaskavé vědomí, že jsem obchodníkem od svých dětských let, a račte být tak dobrotivý a učiňte mi zajímavé sdělení, jakými slovy lze nazvat vaše zaměstnání – totiž pro jaký zajímavý životní obor ráčil jste učinit své rozhodnutí.“

„Jsem něčím podobným, čemu se v polštině říká uczony prywatny, jen nevím, vyslovuji-li to správně. Obchod ani řemeslo neprovozují; odešel jsem do ciziny, abych prováděl studie a výzkum lidí i krajů. Při mém způsobu života se stává často, že mi dojdou peníze, jako se to stalo právě teď, takže jsem byl nucen hledat zaměstnání za odměnu, abych se uživil. Jdu proto do haciendy del Arroyo, abych si práci svých rukou opatřil živobytí.“

Mluvil jsem tak, poněvadž jsem nepovažoval za nutné říci mu plnou pravdu.

„Vaše vůle má tedy v úmyslu cestovat do téže haciendy, která je konečným cílem naší plavby a kde se nám dostane postavení na celou řadu let výdělků a spořivosti. Dostalo se vám také pevného angažmá a bylo vám již oznámeno, jakého druhu bude vaše zaměstnání?“

„Bylo mi nabídnuto postavení účetního, ale dosud jsem je určitě nepřijal ani nesmluvil. Rozhodnu se teprve, až poznám poměry v usedlosti.“

„Účetní! Oh – oh! Jaké to vzácné postavení! Budete tedy v řadě představenstva dělníků a já si dovolím, vysoce ctěný pane, nabídnout vám dvě ze sta – ba, tři ze sta ze všeho, co koupíte a odeberete z mého obchodu.“

„Jakže? Vy chcete založit obchod, jakýsi krám či nějaké skladiště v haciendě?“

„Ano, tam za mořem, ve staré vlasti vyplývá z obchodu tak nepatrný výtěžek, že je nutno stahovat den ze dne opasek bederní, kdežto v Americe, zvláště v této části, která se jmenuje Mexiko a Sonora,

leží pesos a dolary přímo na ulici pro toho, kdo má oči, aby je našel nebo objevil.“

„Hm! Od koho jste to slyšel?“

„Vyprávěl mi to agent, který přišel, aby nás našel. Byl to muž znamenitých zkušeností, bohatý vědomostmi a silou ducha.“

„Tak, tak! Nuže, pan agent patrně znal zdejší poměry; proti tomu nelze nic namítat. Patrně se dohodl s každým jednotlivcem a dal mu písemnou smlouvu?“

„Vyhotovil písmem pro každého papír s kolkem a podepsal svým vlastním jménem vedle podpisu majitele haciendy. Pak nás dovedl do přístavního města, kde jsme vstoupili na loď, abychom se přeplavili přes veliké moře světa. Obepulili jsme americkou pevninu jižní polokoule, což trvalo dlouho, mnoho týdnů, až konečně jsme přistáli v San Francisku, kde jsme byli převedeni na jinou, menší loď, na níž se nyní nalézáme, a odtud doplavíme se do Lobos, kde začneme nový, lepší život, shromažďující jmění, úroky a úroky z úroků.“

„Čím byli ve své vlasti vaši spolucestující?“

„Měli buď povolání řemeslnické, nebo byli v držení malého pachtu nebo chalupy s polními a zahradními pozemky. Až uplyne několik roků, bude mít každý z nich haciendu s velkolepými plantážemi, lučinami a pastvinami. To řekl a odpřisáhl agent a dal mi knihu, kde je to všecko tištěno černým písmem na bílém papíře. Vystěhovalecká společnost sestoupila se k volbě a zvolila mne za svého vůdce, takže se později stanu starostou budoucí obce v haciendě del Arroyo. Jestliže byste pak ve svém nitru choval nějaké přání, nějakou prosbu, můžete se spokojeně obrátit na mne, načež vám budu velice ochoten službou a přívětivostí.“

„Máte při sobě celou rodinu?“

„Ano – ale jen jedinou dceru. Rebekka, má snoubenka a žena, odebrala se již před čtyřmi roky, zemřevši smrtí, z tohoto světa na onen, takže mně zůstala jen Judit, dcera našeho spravedlivého manželství a jediné dítě mé duše. Tam stojí, aby se dívala po nás obou. Je to dívka postavou krásná a duší líbezná. Tělo zdělila po matce a sílu ducha po

otci. Již nyní je dědičkou mého jmění a vbrzku bude tak bohatou dámou, že kavalíři vztahovat budou po ní ruce i prsty, aby se stali ženichy mého krásného dítěte. Ona si však vyhledá z nich nejlepšího a nejvznešenějšího, který má šlechtictví rodové i značné jmění. Co to bude proti takovému Herkulesovi, který jí byl stále v patách a pronásleduje ji až do Mexika. Ačkoliv jest jiné víry a má sotva desátý díl peněz, které bych duši své, mé Juditě, již dnešního dne mohl dát, kdybych chtěl...“

„Herkules? Kdo je to?“

„Vagabund, který se tam opírá o zábradlí na přídi a neodvrací od ní zraku, ačkoliv s ním již mluví a o něm ničeho vědět nechce.“

„Dříve smýšlela jinak?“

„K veliké žalosti srdce mého, ano. Byla na návštěvě ve městě Poznani u dcery bratra mé matky; koupily si vstupenky, aby se šly podívat na představení v cirku, kde bylo možno obdivovat se mohutné síle Herkula, který si pohrával těžkými závažími, železnými tyčemi a centovými koulemi. Herkules a má krásná dcera viděli se několikrát a zamilovali se do sebe. Slíbila mu svou ruku bez mého svolení, a on si chtěl pak založit svůj vlastní cirkus, aby se stal samostatným a slavným ředitelem. Když jsem se dověděl o této záležitosti, byl jsem málem poražen šlakem svých nervů a dával jsem dítěti dobrá i zlá slova, abych ji odvrátil od tohoto špatného obchodu, který nemohl mít jiný výsledek než ztrátu pěti ze sta. Mé prosby a hrozby byly marné a neúčinné, neboť Judit visela na Herkulovi s tvrdošijnou pevností – až konečně přišel jeden rezervní poručík elegantní postavy s červenými výložkami a lesklými knoflíky. Před jeho jménem pyšně sedělo ‚von‘, a když jí nabídl ruku a srdce, byl pan Herkules se svými nadějemi docela plaite. Když ale poručík stále protahoval zasnuby a my jsme se dověděli, že se skoro dusí pro své dluhy, rozešla se s ním Judit bez rozloučení a odvrátila se hrdě od něho. Právě přišel agent vystěhovalecký, který líčil nádheru mexické země, kde jsou doly na samé zlato a stříbro, kde jezdí caballeros na nádherných koních s červenými čabakami, kde dámy se houpají v rohožích a kouří voňavé cigarety, tu Judit, má jediná, nesnila o ničem než o této zemi, aby se stala seňorou v rohoži. A já jí byl po vůli. Prodali

jsme dům a obchod, abych se zde stal mužem značného vlivu a velkého jmění. Poněvadž jdete také do haciendy del Arroyo, uvidíte sám, kterak poroste můj význam a má vážnost. Herkules však, když se dověděl, že pocestujeme za moře, šel také k agentovi a podepsal kontrakt, aby mohl být blízko své zbožňované a snad ji přece dostal za ženu. Sebral své úspory, vystoupil tajně ze svého angažmá, a když jsme vstoupili na loď, zlobili jsme se velmi, vidět tohoto člověka jako spolucestujícího do země, kde nejen mléko a med, nýbrž i zlato a stříbro teče, aby vtékalo do kapes toho, který tomu rozumí, roztáhnout ji na pravém místě a v pravou dobu. Jestliže si přejete, abyste byl představen dceři mého srdce, můžete nyní jít se mnou k ní, ale dříve mně musíte v důvěrnosti učinit slib, že se chcete zřící všech pokusů získat si její srdce a lásku, ruku a jmění.“

Stařík byl dokonalý blázen, ignorant nejhrubšího zrna, slaboch vůči dceři, jejíž ješitnost a samolibost mohla být porovnána jen s jeho nevědomostí. Nechtěl jsem ho však urazit zamítavou odpovědí, ačkoliv jsem neměl nejmenší chuť, abych se jí dal někým představit. Byl jsem v rozpacích a tu mi přišel právě vhod mormon. Kýval na mne zdaleka, protože jsem se však nehnul, přišel ke mně sám, aby mi řekl, že mi bylo vyhrazeno místo na lodi.

Pod palubou byla řada malých kabin, zařízených vždy pro dvě osoby. Stevard, strážce kajut, vedl mne do jedné z nich, kde, jak jsem hned zpozoroval, nebudu bydlet sám, nýbrž ve společnosti.

„S kým zde budu ubytován?“ tázal jsem se.

„Tam s tím velikým silným člověkem, jemuž říkají Herkules,“ pravil stevard.

„Kdo je to?“

„Velice slušný cestující. Nedostalo by se vám lepšího druha. Jak se zdá, pošilhává ubožák po naší krásné Judit, neboť z ní nespouští zrak, ačkoliv žabka se o něho vůbec nestará.“

Tato zpráva mne upokojila. Jaký nesmysl prováděl tento silný chlaпík, že se honil za takovým děvčetem! Zdálo se mi, že je čestný člověk, byl dokonce lépe a slušněji oblečen než druzí vystěhovalci, a přes své

zaměstnání k lehkomyšlnosti svádějící měl úspory, což ho dobře doporučovalo. Domníval jsem se, že po dobu krátké plavby do Lobos se budeme dobře snášet.

Poněvadž bylo otevřené okénko, byl pobyt v kabině celkem příjemnější než na palubě, kde bylo málo stínu a žádná ochrana proti slunečním paprskům. Natáhl jsem se tedy na jednoduché lůžko, abych si odpočinul. Krátce na to se otevřely dveře. Herkules vešel a změřil si mne zasmušile.

„Steward mi právě oznámil, že vás zde ubytoval, ačkoliv jsem si kabinu zaplatil. Nemusil bych to dovolit, ale předpokládám, že mi nedáte příčinu k hádkám a zlobě. Jen s tou podmínkou jsem ochoten kabinu s vámi sdílet.“

Mluvil zkrátka a zřetelně, ano, ale chlapík měl choré srdce, proto jsem ho omlouval.

„Vynasnažím se,“ odpověděl jsem co nejlídněji, „abychom udrželi dobré přátelství, poněvadž mi jste, myslím, ze všech cestujících nejmiřejší.“

„Jak to?“ osopil se na mne. „Vždyť mne neznáte. Proč to lichocení? Nemám to rád.“

„Nelichoťím, mluvím pravdu. Starý mně o vás vypravoval. Nebudete mít příčinu stěžovat si na mě.“

„Přejete-li si to opravdu, tedy vám radím, abyste se Juditě nedvořil. Odvážil-li se toho někdo, srazím ho k zemi.“

„Nemějte strach, můj milý!“ zasmál jsem se. „Na té pěšince se se mnou nikdy nesetkáte. Divím se však, že jste nesrazil tehdy onoho záložního poručíka...“

„Protože jsem ho litoval. Klouček by se byl v mé hrsti rozsypal na střepey a třísky, a pak jsem věděl, že nikoliv jeho osoba, nýbrž jen stejno-kroj zavínil Juditinu nevěru. Nemluvme již o tom a nechte starého žvanit. Víím, co dělám, a nechci se pouštět do hovoru o tom předmětu.“

„Také nemám chuť se tím obírat, ale řekněte mi aspoň, jak se jmenuje otec dívky a jaký obchod provozoval.“

„Prodával uzenyiny a vedle toho měl pokoutní zastavárnu. Půjčoval

na závazky a hypotéky. Přitom získal malé jmění a to mu vstoupilo příliš do hlavy.“

„A myslí, že se v Mexiku stane v krátkém čase bohatcem. Nejste snad rovněž posedlý podobnou spekulací mánii?“

„Ani ve snu. Tak lehkověrný jako Silberstein – tak se stařík jmenuje – nejsem. Naopak, jsem nezvratně přesvědčen, že agent byl ničemný padouch a že se tito oklamání ubožáci vrhají do záhuby, o níž nemají ani potuchy. Vlastně jen proto jsem se přeplavil do Mexika. Chci být Juditě ochráncem a doufám, že jí dokáži svou věrnost.“

Domluvil a posadil se; mně pak ani nenapadlo, abych v hovoru pokračoval. Později, když byl škuner poháněn bystrým větríkem, který způsobil, že se sluneční žár dal spíš snést, vrátil jsem se na palubu a posadil se na osamělé místo, abych se nerušeně oddal svému pozorování. Vbrzku připlížil se za mnou Jakob Silberstein, aby pokračoval v oblíbeném hovoru o své dceři, já mu však tentokrát dal zřetelně na srozuměnou, že mi na ní vůbec nezáleží, a stařík odtáhl, aniž se tázal, chci-li být jeho sličné Juditě představen.

Také mormon se zastavil u mne na několik slov. Procházel se po palubě, šel od vystěhovalce k vystěhovalci, hovořil s nimi blahosklonně, tomu a onomu daroval doutník, hladil děti po tváři a snažil se vůbec všemožně získat si důvěru a náklonnost těch lidí, neznalých amerických poměrů.

Nejdéle postál u Judity, s níž se horlivě bavil, zatímco zamračený Herkules stál u dveří vedoucích ke kabinám a oba pilně pozoroval. Jeho obočí bylo stažené a rty pevně sevřené. Zdálo se mi, jako by se na nebi objevoval obláček, který mohl později celý obzor zastřít a ze své hloubky metat blesky a hromy.

Ostatně bylo na lodi o cestující dost slušně postaráno. Nebydleli jako na jiných, hlavně dobytčích lodích stísnění, dostávali slušné jídlo a náležité množství pitné vody. Nikdo z nich si nestěžoval – všichni hleděli budoucnosti vstříc v nezkalené naději. Byl jsem zajisté jediný, který smýšlel jinak: Herkula jsem nepočítal, neboť jeho nedůvěra byla neurčitá a nespočívala na žádném reálném podkladě.

Křivdil jsem snad přece mormonovi? Chtěl jsem se za hranicemi Sonory setkat s Vinnetuou, a Lobos bylo ve směru mé pouti. Plavba mne nestála nic – proč bych se tím nespokojil? Nebylo lépe pustit se z Lobos vlastní cestou a nestarat se již ani o mormona ani o vystěhovalce z Polska?

Přemítal jsem o tom tak i onak, ale nemohl jsem se nijak zbavit předtuchy, že vystěhovalci spějí vstříc zkáze.

Při svém příchodu na zád' jsem byl osloven kapitánem:

„Dovolte, abych vám blahopřál, master! Pan Melton mi oznámil, že jste přijat na haciendu v hodnosti účetního. Chopte se toho oběma rukama, neboť takové postavení se vám hned tak nenaskytne.“

„Jsou vám známy podrobnosti, kapitáne?“

„Proč by nebyly! Haciendero je mým starým přítelem, je to chlap strašně bohatý, trochu hloupý, ale jinak poctivý a počestný. Jestliže přijme někoho do svých služeb, stará se o něho důkladně. Na to se můžete spolehnout.“

„Jste tedy přesvědčen, že se těmto vystěhovalcům v jeho službách bude dařit?“

„Tak jest. Jsem o tom pevně přesvědčen.“

Kapitán měl vzeření poctivce. Musil jsem mu věřit, ale přece jsem se tázal:

„A smlouva? Má platnost? Nemůže se vyskytnout nějaká pochybnost...“

„Co vás napadá! Uvidíte hned, že señor Timoteo smýšlí se svými dělníky poctivě.“

Kapitán zastavil nejbližšího vystěhovalce a vyžádal si od něho smlouvu. Muž ji vytáhl z kapsy a podal mu ji. Papír byl podepsán majitelem, agentem a obecním úřadem a obsahoval několik článků, jejichž obsah byl asi tento:

„Dělníkovi se dostane svobodné přeplavby a dobré stravy až na místo určení, načež se zaváže na pozemcích Timotea Pruchilla, případně jeho právních nástupců, denně osm hodin pracovat za denní odměnu 1,5 pesos, úplné stravy a bytu. Po šesti letech pozbývá smlouva platnost.“

Byl jsem udiven. To bylo nejen poctivé a spravedlivé, nýbrž i vskutku velmi slušné, neboť při takové mzdě mohl si dělník našetřit za rok několik set pesos. Nyní jsem se již nedivil, že se agentovi podařilo pro tuto, všeho známého světa vzdálenou haciendu sehnat zástup lidí o šedesáti třech hlavách. Začínal jsem předpokládat, že mé podezření bylo neodůvodněné. Ale vskutku neodůvodněné? Pruchillo snad smýšlel poctivě, ale byl také mormon poctivec? A proč by nebyl?

Co jsem vlastně měl proti němu? Nebyl jsem snad přespříliš – po tak mnohých těžkých zkušenostech – opatrným a nedůvěřivým? Nechtěl mi Melton vskutku prokázat dobrodiní svou nabídkou, třebaže jsem ji nepotřeboval, a nebyl jsem mu vlastně – i když jsem ji hodlal zamítnout – povinen díkem?

Skoro jsem již ani sám sobě nedůvěřoval a kvečeru jsem se rozhodl, že v Lobos vystoupím a půjdu svou cestou, poněvadž vystěhovalci budou na haciendě v dobrých rukou a v dobrém zaopatření. Ale přihodilo se cosi, co tento můj náhled zvrátilo a mé rozhodnutí úplně ztroskotalo.

Po večeři mně totiž bylo nápadné, že všem vystěhovalcům bylo nařízeno, aby odešli na odpočinek do kabin. Ani má maličkost nebyla z tohoto rozkazu vyjmuta. Poněvadž byl večer, slunce již nepražilo a naopak vál příjemný, chladnější větřík, lidé by se byli rádi zdrželi na palubě, ale museli se ovšem podrobit.

Z jejich udivených tváří mi bylo jasné, že toto nařízení bylo docela nové a že se mohli dosud na palubě zdržovat po celou noc. Dověděl jsem se to hned, když jsem jako poslední ze všech, protože jsem se zdráhal, došel do své kajuty a svým spolubydlícím jsem byl velmi mrzutě uvítán.

„Co to jen toho Meltona napadlo, poslat nás na kutě? Máte nějakou domněnku, proč tak učinil?“ bručel nevrle.

„Nemám.“

„Ať ho čert vezme! Jestliže se člověk po celý den buď praží na slunci, nebo dusí v této díře, je pravým dobrodiním, nutnou potřebou okrát na svěžím vzduchu. To jsme dosud směli...“

„Vskutku? Nařízení je tedy zcela nové?“

„Ano, a jsem přesvědčen, že jeho původcem byl Melton.“

„Proč myslíte?“

„Především proto, že nás posílají do kabin, sotvaže se Melton octl na palubě, a za druhé – nu – druhá příčina mi není dost jasná a raději o ní pomlčím.“

„Chcete mlčet, protože mi nedůvěřujete?“

„A co jste čekal jiného? Vplížil jste se do mé kajuty teprve nedávno a nemůžete tedy očekávat, že vám hned odhalím své nitro.“

Poněvadž mi na tom záleželo, abych zvěděl jeho domněnku, odpověděl jsem:

„Obáváte se mormona a mlčíte, protože si myslíte, že bych vaši domněnku prozradil.“

Posuzoval jsem ho správně, neboť se ozval, sotva jsem dořekl:

„Co vás napadá! Já že bych se bál? Já? Rád bych znal toho, komu se podařilo nahnat mně strach. A nejméně strach z tohoto chlapa, který se sice k lidem chová přívětivě a hned v první chvíli pobytu se začíná dvořit Juditě, ale přitom má jistě za lubem něco nekalého.“

Z jeho slov bylo zřejmé, že je nejen nedůvěřivý, nýbrž i žárlivý na mormona. Mohl jsem tedy doufat, že v něm budu mít spojence, bude-li třeba, a mohl jsem být k němu upřímnější, ač bych se byl jinak k tomu neodhodlal po tak krátké známosti.

„Proč tedy dáváte přede mnou najevo,“ pravil jsem, „že mu nedůvěřujete? Proč nejste ke mně zcela upřímný, říkám-li vám přímo, že ho nemám rád, přes všechnu jeho zřejmou snahu, aby se zalíbil – a snad právě proto.“

„Je to pravda?“ tázal se rychle.

„Říkám to, a řeknu-li něco, bývá to pravda.“

„Máte ještě nějakou jinou příčinu mimo tuto jeho snahu? Přišel jste s ním na loď a byl jste s ním tedy dříve pohromadě – znáte ho jistě lépe než já. Ostatně i to je pro mne důvodem nedůvěřovat vám, jak snad uznáte.“

„Budiž; nezasluhuji však vaší nedůvěry, neboť znám Meltona teprve od nedávna. Obývali jsme spolu týž hotel, aniž jsme se stýkali. Jen jed-

nou hovořili jsme spolu podrobněji, když viděl, že jsem člověkem bez postavení, a tázal se mne, přijal-li bych místo účetního v haciendě. Slíbil jsem to se zřetelem ke své nynější situaci, a proto mne vzal na loď.“

„Pak ho ovšem znáte stejně málo jako já. Proč tedy pravíte, že není poctivý člověk?“

„Netvrdím to pro nějaký čin, jenž by ho z nepoctivosti usvědčoval, ale dává mi před ním výstrahu jakýsi instinkt. Mám pocit, že je nutno mít se před ním na pozoru.“

„Hm! Totéž mohu říci i já. Dosud mi neublížil, naopak, jedná se mnou přívětivě a vlídně jako s druhými, a přece ho nemohu ani vidět. A ke všemu ty pohledy a posunky, jež vyměňoval se stevardem.“

„Opravdu? Nepozoroval jsem nic.“

„Eh – dívali se na sebe, mrkali, krčili nosem, mávali rukama – bůhví co všechno – právě tak, jako by byli dávnými přáteli; jinak se však k sobě chovali zcela chladně.“

To bylo pozorování, které mi dosud nenapadlo udělat. Herkulův zrak byl zbystřen žárlivostí. Mohl se také ovšem mýlit. Tázal jsem se:

„Neklamal jste se? Stevard zaujímá svým služebním postavením vůči mormonovi tak podřadné místo, že by to vylučovalo každou důvěrnost, jaká byla patrná z tajných posunků. Znají se snad z dřívějšíka – ale to bude asi všechno. Snad jejich posunky a pohledy znamenaly jen pouhý pozdrav.“

„Nestrkejte mi pod nos svou moudrost a nežvaňte; znám své oči a věřím jim,“ přerušil mne Herkules. „Na co se podívám, to vidím dobře a jasně. Kdyby se ti dva chtěli navzájem zdravít, učinili by tak svobodně a neskrývali by se s tím. Nechtějí-li, aby byl jejich pozdrav někomu patrný, mají pro to jistě příčinu, a ta příčina nemá v sobě nic dobrého a počestného.“

„Správně, zcela správně. Budu je zítra pozorovat lépe než dnes.“

„Učiňte tak. Něco za tím vězí. Nemám sice obavy o sebe, neboť má smlouva je dobrá a zabezpečuje mne, ale mezi Meltonem a stevardem se něco kuje, co se mi naprosto nechce líbit, třeba se to přímo netýká mé osoby. Rád bych věděl, co to je.“

„Já také.“

„Snad je nutné nedůvěřovat i kapitánovi. Proč odváděl mormona, když přišel na palubu, na zád' a hovořil s ním šepem? Proč bychom nemohli slyšet, o čem rozmlouvají?“

„Kapitán je počestným mužem; tvrdím to a jsem přesvědčen, že se nemýlím. Proč by konečně musel své kapitánské nebo obchodní záležitosti projednávat před našima očima? Ale je-li vskutku pravdou, že mormon má nějaké styky se stevardem, pak mám opravdu chuť dopátrat se jejich tajemství, neboť mne to zajímá.“

„To asi nedokážete, neboť si dají pozor, aby vám své záležitosti pověsili na nos.“

„A což, když strčím svůj nos tak hluboko do těch záležitostí, že se toho dopátrám, aniž to zpozorují?“

„Hm! Mohl byste při tom utržit notný šňupec.“

„Toho se neleknu, vždyť jsem již šňupců utržil dost. Nejraději bych začal svá pozorování hned.“

„Pošetilost! Víte snad, kdy a kde se sejdou a pohovoří spolu? A pak – jsme na lodi, nikoli v lese, kde může člověk zalézt za strom a z úkrytu naslouchat.“

„Dobře, dobře. Znáám však dobu a místo jejich schůzky dokonce již teď. Čas, to je dnes a místo? – Nahoře na palubě. Chce-li mormon potají hovořit se stevardem, učiní tak, až bude tma a až se bude domnívat, že je nikdo nepozoruje. Jeho lůžko je vedle kapitánovy kajuty, který jistě chodí brzy spát. Je známo, jak tenké jsou stěny. Kdyby mormon zavolal stevarda do kabiny, musel by se bát, že by jejich hovor kapitán vyslechl. Tam to tedy nejde, a mormon se musí ohlédnout po jiném místě.“

„Jakém?“

„Nepozoroval jste, že odpoledne byl na zádi postavený malý stan? K čemu? Pro koho? Jistě jen pro mormona. Vyslovil patrně přání, je- muž bylo vyhověno a za důvod udal, že se mu ve stanu bude lépe spát než v dusné kajutě.“

„A tam byste je chtěl vyslechnout?“

„Mám k tomu velkou chuť.“

„Nechte toho, kamaráde! Mohl byste chytit kočku za ocas. Víte přece, že když se pudlík dostane do hrnce, dostává karabáčem.“

„Ano, ale dovoluji si zdvořilou poznámku, že nejsem pudlem a že také nebývá vždy pudlík dopaden. Nevšiml jste si, že stan byl zhotoven z velké záložní plachty?“

„Nevím, kterak se plachty nazývají, ale viděl jsem, že ta plachta je dosti velká. K postavení stanu stačila úplně a ještě svinuli dolejší konce do role. Pro mne za mne – třeba velká plachta...“

„Ano – to je právě, o čem přemýšlím. Na stan by byla také stačila menší pobočná plachta. Za tou rolí či spíše pod ní nalezne muž dost místa, a jestliže nemáte, co byste proti tomu namítal, přespím tam.“

„Kde? – V tom kotouči? Budete zpozorován a dopaden, budete kašlat, kýchat...“

„Nekašlu a nekýchám.“

„Hm, jak se zdá, máte velké mínění o svém nose. Nu, jděte si! Ale marně se namáháte – třeba byste nebyl dopaden. Vždyť nevíte, zda je stan určený pro mormona a i kdyby byla vaše domněnka správná, je ještě otázka, přijde-li tam stevard na návštěvu.“

„Pravda. Mohl bych se mýlit, ale přece myslím, že mé namáhání nebude zbytečné. Mám předtuchu a nabyl jsem již zkušenosti, že předtuchy neklamou.“

„Eh, nenapadá mi ani ve snu, abych vás k něčemu nabádal nebo od něčeho odvracel. Vynese-li vám vaše idea několik ran lanem, nebude to můj hřbet, kam budou námořníci sázet své dvacetníky.“

Připouštím dnes, že to, co Herkules nazval „mou ideou“, bylo velice pochybným výmyslem mé fantazie, ale škubalo mne skoro – abych se tak vyjádřil – v prstech, abych tu myšlenku provedl. Opustil jsem tedy kajutu a plížil se na palubu, což nebylo tak snadné. Kajuty nebyly daleko od sebe a mezi nimi a chodbičkou, kterou jsem musel projít, byly stěny tenké jako z papíru; uvnitř odpočívající lidé mne snadno mohli slyšet.

To bylo však nejmenší starostí. Povážlivější mohlo být setkání s lodním mužstvem nebo s některým ze dvou mužů, které jsem chtěl pozoro-

rovat. Došel jsem však šťastně, nikým nespátrěn, až ke schodům a dále k otvoru vedoucímu na palubu. Stanul jsem na hořejším stupni, vystrčil jsem hlavu, a viděl jsem, ačkoli nebylo příliš jasno, že mezi mnou a stanem nestojí překážky a že také ve stanu nikdo není.

Na zádi uděloval právě kapitán kormidelníkovi rozkazy pro nastávající noc. Podle toho se chystal brzy na kutě. Mormon pronesl do toho několik slov; stál poblíž kormidla. Na přídi, téměř při zobanu, žvatlali a smáli se plavci, kteří mne nemohli vidět. Vyšvihl jsem se tedy z otvoru a doplížil se až ke stanu, kde jsem podlezl pod stočený konec plachty.

V celé minutě jsem se ukryl pod hrubou plachtu úplně a pohodlně jsem ulehl. Úkryt byl docela příhodný a bylo již jen sporné, dočkám-li se zde vůbec nějaké návštěvy. Stát se mi nemohlo nic, a v nejhorším případě to mohla být jen malá zkouška trpělivosti, jejímž výsledkem by byl nejméně Herkulův výsměch.

Položil jsem se tak, že jsem mohl podstrčit hlavu pod plachtu a dívat se do stanu, avšak neviděl jsem tam nic. Prostrčil jsem dovnitř ruku a ucítil jsem měkké lůžko s několika pokrývkami.

A po delší době jsem uslyšel, jak přeje kapitán mormonovi dobrou noc a odchází do kajuty. Mormon se procházel po palubě asi čtvrt hodiny, pak kráčel ke stanu, kde usedl. Předtucha, že stan je pro něho, byla tedy správná a byla již jen otázka, dostaví-li se stevard.

Uběhla hodina a pak druhá; blížila se půlnoc. Hovor plavců již dávno zmlkl. Nastalo ticho a bylo slyšet jen šplouchání vody narážející o boky lodi. Jedenkrát bylo ticho přerušeno voláním hlídky v koši, která hlásila cosi nesrozumitelného kormidelníkovi. Trápila mne nuda.

Pak najednou jsem pocítil pohyb ve stanu, nikoli jako by se spáček obrátil, nýbrž jako by vstával. Posunul jsem hlavu vpřed, abych lépe slyšel. Ozvalo se škrtání sirky a objevil se plamínek, v jehož záři jsem viděl, že mormon sedí vztyčený na loži a zapaluje si doutník. Bděl tedy a patrně na něco čekal. Kdyby se byl obrátil, jistě by spatřil mou hlavu.

Uplynula znovu delší chvíle, pak jsem zaslechl:

„Jsi to ty, Wellere?“ ozval se šeptem.

„Yes, master,“ zněla odpověď.

„Rychle dovnitř, aby tě nespatriili. Počkej, posunu se dále na lůžko.“

Steward se tedy jmenoval Weller. Vyhověl Meltonově pobídce, vešel, posadil se a rozhovořil se:

„Netřeba mít obavy! Není zde na palubě kromě kormidelníka a hlídky v koši ani jediný bdící lodník, a ti dva sedí tak, že nás ani nevidí ani neslyší.“

Na chvíli umkli. Melton se posunul ještě dále v pokrývkách, aby učinil svému druhovi místo, a Weller se posadil. Pak se ozval mormon:

„Můžeš si představit, že jsem velmi zvědavý. Na loď jsem vstoupil s velikým napětím, jsi-li zde, či ne.“

„Ah – nebylo nikterak těžké získat místo stewarda.“

„Kapitán tě nezná?“

„Nemá o mně ani nejmlhavější zdání.“

„Nedověděl se, že mne znáš?“

„Dávám pozor, abych mu to neprozradil. Nemohl jsem však přijmout mzdu jen na cestu sem; musel jsem vzít peníze také na zpáteční plavbu a jsem vlastně nucen plavit se z Lobos zase do Friska!“

„Neškodí; jistě nebude obtížné v Lobos upláchnout.“

„Myslím též. Mám zavazadla tak nepatrná, že mohu hned vyjít na břeh, aniž zde něco zanechám!“

„Dobrá – ale to je teď vedlejší. Jak se mají hlavní věci? Kdy vyrazil tvůj tatík?“

„Tři týdny přede mnou. Ten již dorazil na místo. Byl tam často a zná poměry a všechny klíčky tak dokonale, že nemůže chybit.“

„Budou mu Yumové po vůli?“

„Jsem o tom úplně přesvědčen. Běží-li o kořist, je indián ke všemu ochoten.“

„To mne upokojuje. Ale není jisté, že se již vypravili na pochod. Ale pročpak takový chvat, master Meltone? Přece nás nikdo nehoní. Můžeme svou záležitost vyřídit pohodlně.“

„Také jsem tak dříve smýšlel, ale teď jsem jiného názoru.“

„Proč? Přihodilo se něco?“

„Ano. Setkal jsem se – hádej s kým?“

„Zastihl jste někoho? To přece nemůže mít velký vliv...“

„Náramně veliký.“

„Oh! – Pak by to musel být člověk zázračné důležitosti.“

„Pravím ti, že jsem byl velmi překvapený, když jsem se s ním v těchto místech setkal. Ostatně, až uslyšíš jeho jméno, budeš právě tak udivený jako já, když jsem ho poznal.“

„Nuže, kdo to je?“

„Viděl jsi ho na lodi.“

„Tak? Pak to byl onen chlapík, který se má stát účetním. Uhodl jsem?“

„Je to tak. Nikdo jiný se mnou na palubu nevstročil. A ty ho neznáš? Vskutku ne? Již jsi ho viděl a to za takových okolností, že je skoro podivné, že ho nepoznáváš. Byl jsem si úplně jistý, že ho hned poznáš, a proto jsem na tebe kýval, abys byl opatrný a co možno nejméně se před ním blýskal, aby si na tebe nevzpomněl.“

„Zpozoroval jsem vaše posunky, ale neuhodl jsem jejich smysl. Při-kládáte tomu člověku důležitost, kterou nechápu; kdo je to? Tulák, který je rád, že se může stát na haciendě škrabákem. Jaký to může mít pro nás vliv? Co to znamená?“

„Řekl bych totéž, kdyby tento nebezpečný člověk vůbec měl úmysl nebo dobrou vůli stát se účetním.“

„Cože? Chcete říci, že se jen přetvařuje, že jeví chuť dát se najmout a zatím vás tahá za nos? Pak by to byl ovšem buď hlupák, nebo velice zchytralý ptáček.“

„To poslední, to poslední! Vzpomeň si jen na tvrz Uintah. Pamatuješ se, co se ti tam přihodilo?“

„Mnoho potěšitelného ne. Hm! V tu dobu se tam skvěle karbanilo jako snad nikde. Měli jsme dobré obchody; nastřádal jsem si již pořádný pytlík dolarů, ale v Uintah prohrál jsem za hodinu všecko. Na štěstí tam byl váš bratr, který mi daroval hrst dolarů a opatřil mi u hostinského sklepnické místo. Od těch dob jsem se s ním neseťkal. Víte, proč tak náhle tvrz opustil? Člověk o tom nerad mluví.“

„Proč bys nemluvil? Kdo je člověkem, a tím jsme všichni, tomu se může vždycky přihodit něco lidského. Ostatně bratr tehdy vyklouzl z té omáčky dost hladce.“

„Pravda. Měl nahránu pěknou a okrouhlou sumičku, když sám čert poradil důstojníkovi, aby řekl, že váš bratr hraje podvodně. Pane Bože, to byl boj! Váš bratr měl vrátit svou výhru, ale místo toho vpálil důstojníkovi kulku do hlavy a – ven! Dva vojáci, kteří přiběhli a venku ho chtěli zarazit, dostali také kulky a svalili se jako klády; váš bratr vyrazil z tvrze, chytil venku koně a již byl v prachu. Byl to vskutku dobrý kousek, neboť za takových okolností se člověk zřídka dostane s neporušenou kůží z opevněného hnízda.“

„Se zdravou kůží? Ano, z Uintah se dostal...“

„Nejen tam odtud, ale později také,“ přerušil námitku Weller, „ovšem, byl to těžký oříšek. Nebyl by nikdy chycen, kdyby se do toho nepřipletl Old Shatterhand, který se za ním pustil. Plné čtyři dny mu byli v patách, aniž ho našli, aniž o něm věděli – a náhodou musel zrovna ten Shatterhand padnout na jeho stopu!“

„Ano, o celé tři dny později našel stopy a honil mého bratra až do tvrze Edward, kde ho odevzdal veliteli. Ubožák měl být oběšen, ale poslední noci upláchl, převlečený za vojáka, který ho měl střežit. Jeho strážce dopustil se malé hlouposti, dal se totiž zardousit. Ty jsi přece tehdy Old Shatterhanda viděl ve tvrzi Uintah?“

„Jen spěšně. Byl tam sotva půl hodiny, vyslechl, co se přihodilo a již zase vyjel z tvrze, právě když jsem stál ve dveřích. To byl poplach, když se posádka dověděla, že ten pověstný lovec přijel.“

„Nu a nedivím se, žes ho dnes nepoznal.“

„Koho? Dnes?“ tázal se stevard s přízvukem svrchovaného úžasu. „Co to znamená? Co tím chcete říci? Že by snad ten tak zvaný účetní byl Old Shatterhand?“

„Ano, právě ten. To jsem ti chtěl říci.“

„Chyba! Ten chlap a Old Shatterhand! Kdo jen jedenkrát toho lovce zahlédl třeba v letu, ví docela jistě, že se podobá tomuto škrabákovi jako orel oslovi.“

„A přece je to pravda. Vzpomeň si, že je zde rozdíl doby a místa, ovšem i oděvu. Šaty, které dnes má, se ovšem nepodobají koženým, v kterých jsi ho asi tehdy viděl.“

„Nemožné, docela nemožné. Muž s tak hloupým obličejem, jemuž jsem vykázal Herkulovu kabinu, že by byl Old Shatterhand? Sire, věřím vám ve všem, věřím všemu, co pravíte, ale tomu ne, nikdy!“

„Mám důkazy. Viděl jsi, jaké má ten muž zbraně?“ „Neviděl. Zdá se, že má dvě ručnice; zastrčil je do plátěného pytle.“ „Ano, dvě ručnice, a každý ví, že Shatterhand nosí vždy dvě ručnice, starou, těžkou medvědobijku a karabinu Henryovy soustavy. Obě ručnice jsou znamenité. Zpozoroval jsem v hotelu, že je přede mnou skrývá, ale dal jsem si je popsat podrobně hoteliérem, který je měl v ruce. Chlapík vystupoval v hotelu jako chudáček, ale krmil hoteliéra a celou jeho rodinu čokoládou a masem. Kdyby byl tím, zač se vydával, byl by na můj návrh přistoupil hned, bez rozmyslu, zatím však si vyžádal na rozmyšlenou lhůtu s nejsměšnější výmluvou, jaká je možná. Jakživ mne neviděl, ale pozoroval ostře každé mé hnutí. Nedal jsem ovšem najevo, že to pozoruji. Byla mu asi nápadná má podoba s bratrem. Přišel ze Sierra Verde. Do té pusté a nebezpečné krajiny se neodvážil obyčejný člověk a nejméně takový, jemuž je krajina neznámá, a zvláště když tam zuřila válka a vůbec neuspořádané poměry. Tam se mohl odvážit jen člověk, který se může spolehnout nejen na svou zbraň, ale zvláště na sebe. Byl bez průvodu!“ Lze si domyslet, jak dychtivě jsem naslouchal tomu hovoru. Tušení mne tedy nezklamalo, naopak, prokázalo nejen mně, ale i jiným výbornou službu. Nyní jsem věděl, proč mně byla nápadná tvář nepravého mormona. Vyslovil to sám. Příčinou byla jeho podobnost s bratrem, vrahem důstojníka, jehož jsem znal. Z přátelství k zavražděnému pustil jsem se tehdy za zločincem, jehož jsem hnal až do tvrze Edward, kde jsem ho dal zatknout. Věděl jsem již tedy, co soudit o mormonovi. Byl bratrem podvodného, řemeslného karbaníka a několikanásobného vraha, a způsob, jakým se vyjadřoval o jeho zločinech, podával dostatečné důkazy, že mormon sám byl stále v rozporu se zákony.

Poznal jsem ovšem také, že jsem prozrazen a že se mi dokonce stoji úklady. Mohl jsem za to děkovat jen prožluklému rozmaru dona Geronima, jemuž jsem udal své jméno k zápisu do knihy. Z toho si pak domyslel mormon, že jsem vskutku Old Shatterhand.

A k tomu ještě žvatlavost Geronimova, který mu popsal mé ručnice. Ani nesmlčel, že nespím pod střešou, nýbrž na dvoře, poněvadž jsem tomu na svých potulkách Západem uvykl. Všechny ty důvody pronesl Melton tak určitě a pádně, až konečně stevard uvěřil, že se ve mně Melton nemýlí. Vyslovil svůj souhlas o doložil:

„Nuže, připouštím-li, že jsme se vskutku setkali s Old Shatterhandem, povězte mi teď, proč se chce ten člověk odebrat do haciendy?“

„Má jistě několik příčin. Poznal-li, že jsem bratrem svého bratra, bude se domnívat, že ho nalezne tam, kde jsem já. Proto se na mne pověsil. Pak jistě jako znalci poměrů na Západě mu musí být podezřelý tento vystěhovalecký náklad na naší bídné lodi. Pokud ho znám a pokud mi o jeho vlastnostech jiní vyprávěli, je to chlapík, který se z tak zvané lásky k bližnímu připojí k našim Polákům, aby jim byl podle okolností radou i skutky nápomocen. Je ovšem daleko od toho, aby se vázal nějakou služební smlouvou, protože si chce zachovat svobodu v jednání. Musíme ho tedy mít na zřeteli, a třeba bych nepředpokládal, že by mohl pokazit zdar našeho podniku, přece jen lze očekávat, že nám naklade do cesty překážky...“

„Dopustil jste se tedy chyby, že jste ho vzal na loď. Neměl jste se s ním zdržovat, spíše ho ignorovat. Mohl jste ho přece nechat sedět v Guaymas.“

„Byl bych tak učinil, kdyby hoteliér, ten hlupák Geronimo, nebyl tak veliký žvanil. Vypravoval mu, že se tam zanedlouho zastaví loď, kterou očekávám. Řekl jsem sice Old Shatterhandovi, že by se beze mne na palubu nedostal, ale myslím, že kapitán, jenž vlastně nemá o našem podniku potuchy, by ho byl přece jen na loď přijal. Ale i kdyby se nebyl hned plavil s námi, přece si myslím, že by byl použil nejbližšího korábu, aby se dostal do Lobos a pátral po nás. Nebyli bychom před ním bezpeční ani na okamžik.“

„Co – cože? My? My proti jedinému? Jářku, tohle zní trochu přepjatě, třeba by šlo o Old Shatterhanda. Jediná kulka by nám pomohla...“

„Ano – kdyby se totiž kulce vystavil – ale to ho ani nenapadne. Učinil jsem, co jsem mohl nejchytřejšího. Je-li on všeobecně známý jako prohnáný lišák, dokáži mu, že jiní jsou ještě chytřejší, a protože mne chce přelstít, musí být sám přelstěn. Tvářil jsem se proto, jako bych ho vskutku považoval za sešlého, zbědovaného ubožáka, a nabídl jsem mu postavení, abych ho přivábil na loď. A teď ho budu mít na očích a jakmile se mi zlíbí, zneškodním ho. Při vhodné chvíli mu mohu vpálit kulku do hlavy, a tu dostane jistě, neboť musím pomstít bratra, jehož pronásledoval a ze Států vyhnal jako vraha. A protože se chlap tak hloupě anebo tak zběsile odvážně vydal sám do mých rukou, nenechám ho upláchnout. Nezmeškám příležitost a vykonám, co považuji za svou povinnost, krvavou povinnost.“

Mormon hovořil tak vztekle, určitě a skoro slavnostně, že jsem musel být přesvědčen o vážnosti jeho úmyslu.

„Doufejme, že se nám to podaří,“ prohodil stevard po krátké odmlce. „Ale je to vskutku zvláštní člověk –, jako by byl se samým ďáblem ve spolku. Ať je v jakémkoli nebezpečí, vždy vyvázne, a čím je nebezpečí větší, tím rychleji.“

„Tentokrát se mu to nepodaří. Na pochodu nesmíme se ovšem ničeho odvážit, abychom nevzbudili podezření ostatních, jakmile však bude na haciendě, pak se s ním vypořádám. Ostatně, proč bych sám proti němu vystupoval? Indiáni se již postarají...“

„A když jim uprchne? Často již byl v zajetí rudých, ale vždy jim utekl, nebo dokázal nepochopitelným způsobem, že své nejzarytější odpůrce změnil ve své nejlepší přátele. Což nezápasil se samým Vinnetouem na život a na smrt – a dnes? Oba jsou vždy a všude odhodláni obětovat si krev i život!“

„Byli to jiní lidé a byly to jiné okolnosti. Nyní však jedná já. Mám jeho krk ve své hrsti a stisknu, jakmile se mi zlíbí. Je sice nesmysl přísahat, ale podívej se nad sebe, na hvězdy; přísahám ti tak, jako ty hvězdy letí svými drahami a nemohou se odchýlit, tak jistě také spěje Old Shatterhand vstříc smrti, protože ho chce...“

Nedomluvil a měl k tomu jistě vážnou příčinu, neboť se na jeho hlavu při posledních slovech sesypal celý stan. Aby si zjednal „výhled